

UDBUD — BEKÆMPELSE AF HVIDVASK AF PENGE (AML)

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

UDFORMNING OG TILRETTELÆGGELSE AF
UDDANNELSE AF JURISTER I EU-REGLERNE OM
BEKÆMPELSE AF HVIDVASK OG BEKÆMPELSE
AF FINANSIERING AF TERRORISME (AML-CTF)

BRUGERHÅNDBOG

---

22. februar 2021

Ansvarsfraskrivelse

Oplysningerne er udarbejdet i henhold til en kontrakt med Den Europæiske Union (referencenummer: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018) og repræsenterer ikke Europa-Kommissionens officielle holdning. Hverken Kommissionen eller nogen, der handler på Kommissionens vegne, kan holdes ansvarlig for brugen af de heri indeholdte oplysninger

UDGIVERE

European Lawyers Foundation

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – Haag

Nederlandene

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union

Rue Joseph II, 40

1000 Bruxelles

Belgien

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Billedkreditering (forside)

© Adobe Stock

INDHOLD

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018	1
BRUGERHÅNDBOG	1
UDGIVERE	2
BRUGERHÅNDBOG	5
FORORD	5
INDLEDNING	6
DEFINITIONER	8
<i>Hvad er hvidvask af penge? .....</i>	<i>8</i>
<i>Hvad er finansiering af terrorisme? .....</i>	<i>9</i>
<i>Er advokater omfattet af EU's regler vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, og i bekræftende fald hvilke aktiviteter? .....</i>	<i>9</i>
EN RISIKOBASERET TILGANG	11
<i>Generelt .....</i>	<i>11</i>
<i>Gennemførelse af en risikovurdering .....</i>	<i>13</i>
<i>Virksomhedens størrelse .....</i>	<i>15</i>
KUNDEKENDSKABSPROCEDURER	16
<i>Indledning .....</i>	<i>16</i>
<i>Tidspunkt .....</i>	<i>18</i>
<i>Niveau .....</i>	<i>19</i>
<i>Benyttelse af tredjemand .....</i>	<i>25</i>
<i>Skriftlige politikker, kontroller og procedurer .....</i>	<i>26</i>
<i>Registrering .....</i>	<i>28</i>
<i>Virksomheder .....</i>	<i>28</i>
<i>Truster .....</i>	<i>30</i>
REELT EJERSKAB	30
HØJRISIKOTREDJELANDE	34
POLITISK EKSPONEREDE PERSONER (PEP)	34
FORRETNINGSFORBINDELSER UDEN DIREKTE KONTAKT	37
FARESIGNALER	38
BRUG AF TEKNOLOGI	39
RAPPORTERINGSFORPLIGTELSE	40
<i>Indledning .....</i>	<i>40</i>

<i>Advare (tipping off)</i>	42
<i>"Ved, har mistanke om eller har rimelig grund til at formode" — og ordenes betydning generelt</i>	43
<i>"Kriminelle handlinger"</i>	44
DATABESKYTTELSE	45
FORTROLIGHED MELLEML ADVOKAT OG KUNDE	47
<i>Indledning</i>	47
<i>Europæisk retspraksis</i>	48
<i>Konklusion</i>	49
GRÆNSEOVERSKRIDENDE ASPEKTER	50
SANKTIONER	51
<i>Indledning</i>	51
<i>Betingelser for overtrædelse</i>	52
BILAG 1 — LISTE OVER HØJRISIKOLANDE	54

BRUGERHÅNDBOG

FORORD

Denne uddannelseshåndbog (brugerhåndbogen) er udarbejdet til advokater, der deltager i uddannelse i reglerne om bekæmpelse af hvidvask af penge (AML) og bekæmpelse af finansiering af terrorisme (CTF) på EU-plan. Der findes en tilsvarende håndbog til undervisere (underviserhåndbogen).

Begge håndbøger er udarbejdet i henhold til en kontrakt, som Europa-Kommissionen har tildelt European Lawyers Foundation (ELF) og Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE), om "Udvikling og tilrettelæggelse af undervisning for advokater i regler om bekæmpelse af hvidvask af penge og bekæmpelse af finansiering af terrorisme på EU-niveau" (tjenesteydelseskontrakt JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

Det følgende beskriver Europa-Kommissionens målsætninger for udbuddet af kontrakten:

"Det overordnede formål med kontrakten er uddannelse af samt bevidsthedsforøgelse og formidlingsfremme blandt advokater, hvad angår de centrale principper og begreber i EU's regler om bekæmpelse af hvidvask af penge og af finansiering af terrorisme. Formålet med kontrakten er analyse og vurdering af samt støtte til advokaters behov i form af bevidsthedsforøgelse vedrørende deres rolle og forpligtelser i kampen mod hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i henhold til direktivet.

Det specifikke mål er, at uddannelsesprogrammet når ud til den størst mulige gruppe af advokater i hele Den Europæiske Union. Undervisningsaktiviteterne skal særligt bidrage til at oplyse advokaterne om, hvordan de bedst:

- får adgang til og forstår de relevante forpligtelser i forbindelse med kampen mod hvidvask af penge og finansiering af terrorisme overvejer, på hvilke måder advokater og advokatfirmaer kan blive udnyttet i forbindelse med hvidvask af penge og finansiering af terrorisme*
- overvejer, hvilke praksisser advokater og advokatfirmaer kan indføre i netop deres retskreds og i overensstemmelse med de relevante regler for deres profession for at sikre opretholdelse af de højeste etiske standarder for deres erhverv*
- identificerer problemer, der kan opstå ved fortolkningen af specifikke bestemmelser, i lyset af hypotetiske og konkrete sager, og især i lyset af kontinuiteten af deres forretningsmæssige relationer med deres klienter samt andre hensyn."*

Forud for udarbejdelsen af uddannelseshåndbøgerne udarbejdede konsortiepartnerne en vurdering af uddannelsesbehovene og en uddannelsesstrategi baseret på besvarelserne af et

spørgeskema om den enkelte medlemsstats nuværende praksis med hensyn til undervisning for advokater i reglerne om bekæmpelse af hvidvask af penge og af finansiering af terrorisme. Spørgeskemaet blev udfyldt af advokater blandt medlemmerne i alle 27 EU-medlemsstater og Det Forenede Kongerige.

Det er passende i den sammenhæng at påpege [baggrunden for direktiverne om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme](#), da de berører advokater. Hvidvask af penge og finansiering af terrorisme udgør alvorlige trusler mod liv og samfund, medfører vold og øget kriminalitet og truer grundlaget for retsstaten. I betragtning af advokaternes rolle i samfundet og de professionelle samt andre forpligtelser og standarder, de er pålagt, skal advokater til enhver tid handle med integritet, værne om retsstatsprincippet og ikke deltage i nogen form for kriminel aktivitet. Det kræver konstant opmærksomhed fra advokaternes side på den trussel, at kriminelle kan forsøge at misbruge advokatstanden i forbindelse med hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Advokater og advokatfirmaer skal sikre, at de er bekendt med og overholder deres forpligtelser i henhold til reglerne om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme som følger af:

- (i) advokatstandens væsentlige etiske forpligtelser samt den nationale lovgivning på samme område, herunder en grundlæggende forpligtelse til ikke at støtte eller fremme kriminelle aktiviteter samt
- (ii) kravene i henhold til EU-lovgivningen.

Alle advokater i EU skal være opmærksomme på og løbende uddanne sig i de relevante gældende retlige og etiske forpligtelser og de risici, der er relevante for deres praksisområde og klienter. Det er særligt vigtigt, da de kriminelle aktiviteter i forbindelse med bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er i hastig og konstant udvikling og bliver stadig mere sofistikerede. Kendskab, opmærksomhed, viden om faresignaler og forsigtighed er de bedste redskaber for advokater til at vurdere situationer, der kan give anledning til bekymring med hensyn til hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Formålet med denne håndbog er at give advokater, der uddanner sig inden for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, kendskab til det fulde omfang af deres retlige og etiske forpligtelser samt deres sårbarhed over for risici for involvering i aktiviteter vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og af finansiering af terrorisme.

INDLEDNING

Rammerne for den nationale lovgivning om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i de enkelte medlemsstater er baseret på det [4. direktiv om](#)

bekæmpelse af hvidvask af penge som ændret ved det 5. direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge.

Undervisningsmaterialet i denne håndbog er udarbejdet på grundlag af de obligatoriske regler, der gælder for alle advokater i EU, og derfor vil henvisninger til lovtekster være til bestemmelserne i 4. direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge som ændret ved 5. direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge og ikke til national lovgivning, som mange advokater muligvis kender bedre.

Da lovgivningen om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme vedtages på nationalt plan ved gennemførelse af direktiverne, kan der være forskelle i gennemførelsen i de enkelte medlemsstater. Alle medlemsstater skal dog som minimum overholde direktivets bestemmelser. Denne håndbog er udformet, så den let kan tilpasses de nationale forhold i de forskellige medlemsstater. Med håndbogens henvisninger til artiklerne i det 4. hvidvaskdirektiv (som ændret), som nævnt ovenfor, formodes det at være enkelt for brugerne at finde frem til de lokale lovtekster. Når det 4. hvidvaskdirektiv nævnes, menes altid versionen som ændret ved 5. hvidvaskdirektiv. I håndbogen benævnes det "direktivet".

Derudover bør der tages højde for konteksten og indholdet af de nationale risikovurderinger, da de underliggende betingelser for risikoen for hvidvask af penge vil variere fra medlemsstat til medlemsstat. FATF fører et [register over nationale risikovurderinger](#). På grund af de nationale forskelle indgår risikovurderingerne ikke som en del af håndbogen.

EU-bestemmelserne danner grundlag for de nationale gennemførelsesbestemmelser, og i tilfælde af konflikt mellem de gældende bestemmelser, har EU-bestemmelsen forrang. En del af formålet med denne håndbog er at understrege, at regelsættet til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er en lovgivningsramme, der dækker hele EU med fælles forpligtelser for alle advokater i EU, og at skabe klarhed om reglerne på området. Håndbogen skal dog anvendes i sammenhæng med den nationale lovgivning, som i nogle tilfælde kan gå videre end de minimumsstandarder, der ofte er fastsat i direktivet.

Tre publikationer har været nyttige ved udarbejdelsen af håndbogen, og materialerne anvendes som kilde ved henvisninger:

- (1) "[A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering](#)", udgivet af CCBE, International Bar Association (IBA) og American Bar Association (ABA) i 2014
- (2) "[Vejledning om en risikobaseret tilgang for retsvæsenets aktører](#)", udgivet af Den Finansielle Aktionsgruppe i 2019
- (3) [Legal Sector Affinity Group: Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector](#), udgivet i 2020

Det er tre meget nyttige publikationer, selv om de to første vejledninger ikke er udgivet specifikt med de nuværende EU-lovgivningsrammer for øje. Målgruppen er advokater i hele verden, og de omhandler grundlæggende principper. Desuden er den første vejledning (CCBE-IBA-ABA) nogle år gammel, og nogle af de tilgrundliggende omstændigheder kan have ændret sig. For så vidt

angår vejledningen fra Det Forenede Kongerige blev den offentliggjort, mens Det Forenede Kongerige var i overgangsperioden, inden landet trådte ud af EU.

DEFINITIONER

Begrebet bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme kan ikke forstås uden samtidig at forstå, hvordan de vigtigste elementer er defineret i EU-lovgivningen.

Hvad er hvidvask af penge?

Hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er defineret i direktivet i form af en række aktiviteter:

Artikel 1

3. Med henblik på dette direktiv betragtes følgende handlemåde som hvidvask af penge, hvis den er forsættlig:

a) konvertering eller overførsel af formuegoder, vel vidende, at de stammer fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling, med det formål at fortie eller tilsløre formuegodernes ulovlige oprindelse eller at hjælpe personer, som er involveret i en sådan handling, til at unddrage sig de retlige konsekvenser heraf

b) fortielse eller tilsløring af formuegodernes art, oprindelse, lokalisering, disposition eller bevægelser eller af ejendomsretten til disse formuegoder eller dertil knyttede rettigheder, vel vidende, at de stammer fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling

c) erhvervelse, besiddelse eller anvendelse af formuegoder, vel vidende — ved modtagelsen af disse goder — at de stammer fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling

d) medvirken i, samarbejde om eller forsøg på at begå, hjælp eller tilskyndelse til, lettelse af eller rådgivning med henblik på udførelse af en af de handlinger, som er nævnt under litra a), b) og c).

4. Der foreligger hvidvask af penge, uanset om de handlinger, som har frembragt de formuegoder, der skal hvidvaskes, blev gennemført på en anden medlemsstats eller et tredjelandets område.

5. I dette direktiv forstås ved "finansiering af terrorisme" levering eller indsamling af midler på en hvilken som helst måde, både direkte og indirekte, med den hensigt at anvende dem eller med viden om, at de vil blive anvendt, helt eller delvis, til at gennemføre en af de strafbare handlinger, der er omhandlet i artikel 1-4 i Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA.

6. Den viden, den hensigt eller det formål, der skal foreligge som gerningsindhold i de handlinger, der er omhandlet i stk. 3 og 5, kan fastslås på grundlag af objektive faktiske forhold.

Artikel 1, stk. 3, litra d), er særligt vigtig, da advokaten i egenskab af rådgiver skal undgå faldgruben med at tilskynde til eller lette lovovertrædelsen. Advokaten kan og bør træffe en række foranstaltninger for at undgå dette, som gennemgås senere.

Hvad er finansiering af terrorisme?

Finansiering af terrorisme defineres i artikel 1, stk. 5, i overensstemmelse med lovovertrædelser, der er defineret i en anden EU-afgørelse, nemlig Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA. Denne rammeafgørelse blev ændret ved den efterfølgende afgørelse (2008/919/RIA), og er nu blevet erstattet af [direktiv \(EU\) 2017/541](#) om bekæmpelse af terrorisme.

En terrorhandling som omhandlet i artikel 1, stk. 5, er i det væsentlige en kombination af objektive elementer (såsom mord, legemsbeskadigelse, gidseltagning, afpresning, angreb eller trusler om at begå et eller flere af ovennævnte) og subjektive elementer (såsom handlinger, der begås med det formål alvorligt at intimidere en befolkning, destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations strukturer eller få en regering til at afholde sig fra at udføre handlinger).

Finansiering af terrorisme er tilvejebringelse eller indsamling af midler med den hensigt at anvende dem til at udføre terrorhandlinger, det være sig terrororganisationer eller enkeltpersoner, der handler alene eller i små netværk.

Advokater bør være opmærksomme på, at finansiering af terrorisme kan omfatte midler fra lovlige eller ulovlige kilder — lige fra personlige donationer til udbytte af kriminel aktivitet såsom narkotikahandel, afpresning eller menneskehandel. Den kan også vedrøre midler, der kommer fra omlægning eller udnyttelse af naturressourcer.

At dække over formålet med lovlige midler, der er tiltænkt kriminelle formål, er i praksis omvendt hvidvask af penge.

Er advokater omfattet af EU's regler vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, og i bekræftende fald hvilke aktiviteter?

I direktivets artikel 2 fremgår det udtrykkeligt, at reglerne finder anvendelse på de juridiske erhverv. Ligeledes nævnes de specifikke aktiviteter, der er omfattet af direktivet (artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra b)).

Artikel 2

1. Dette direktiv gælder for følgende forpligtede enheder:

...

3) følgende fysiske eller juridiske personer under udøvelsen af deres erhverv:

a) revisorer, eksterne regnskabssagkyndige og skatterådgivere, og enhver anden person, der forpligter sig til at yde, enten direkte eller ved hjælp af andre personer, som denne anden

person har tilknytning til, materiel hjælp, bistand eller rådgivning om skatteanliggender som vigtigste forretnings- eller erhvervsmæssige virksomhed

b) notarer og andre selvstændige retlige aktører, når de på deres klients vegne og for dennes regning deltager i en hvilken som helst finansiel transaktion eller en transaktion vedrørende fast ejendom eller bistår ved planlægningen eller udførelsen af transaktioner for deres klient i forbindelse med:

i) køb og salg af fast ejendom eller virksomheder

ii) forvaltning af klienters penge, værdipapirer eller andre aktiver

iii) åbning eller forvaltning af bank-, opsparings- eller værdipapirkonti

iv) tilvejebringelse af nødvendig kapital til oprettelse, drift eller ledelse af selskaber

v) oprettelse, drift eller ledelse af truste, selskaber, fonde eller lignende strukturer

Følgelig er "selvstændige inden for de juridiske erhverv", der udfører de aktiviteter, som er nævnt i ovenstående artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra b), punkt i)-v), og som anses for at være i risiko for hvidvask af penge, omfattet af direktivets forpligtelser, hvilket betyder, at de advokater, der udelukkende udfører opgaver, som ikke er anført i artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra b), punkt i)-v), såsom retssager eller arbejde udført af visse interne advokater eller advokater, der arbejder for offentlige myndigheder, ikke er omfattet af forpligtelserne i direktivet. En intern advokat kan for eksempel arbejde i en bank, hvor banken er den forpligtede enhed.

Der er andre erhverv, som ikke er omfattet af ovenstående definition, men som også er omfattet af direktivets forpligtelser i henhold til artikel 2, såsom skatterådgivere "og enhver anden person, der forpligter sig til at yde, enten direkte eller ved hjælp af andre personer, som denne anden person har tilknytning til, materiel hjælp, bistand eller rådgivning om skatteanliggender som vigtigste forretnings- eller erhvervsmæssige virksomhed" og udbydere af tjenesteydelser til truste eller selskaber. En advokat, der leverer sådanne ydelser, vil også være omfattet af direktivets forpligtelser.

En advokat, der er ansat af en juridisk enhed, er specifikt omfattet af direktivets artikel 46, stk. 1, hvori det hedder, at den juridiske enhed i så fald er omfattet af direktivets forpligtelser:

Artikel 46, stk. 1

Hvis en fysisk person, der falder ind under en af kategorierne i artikel 2, stk. 1, nr. 3), udøver sit erhverv som ansat hos en juridisk person, skal forpligtelserne i denne afdeling gælde den juridiske snarere end den fysiske person.

Yderligere definitioner af specifikke bestemmelser om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme følger i teksten, hvor det er relevant.

EN RISIKOBASERET TILGANG

Generelt

En advokats forpligtelser følger i henhold til 4. hvidvaskdirektiv en risikobaseret tilgang, som er et vigtigt princip i EU's lovgivning om bekæmpelse af hvidvask af penge, der fastlægger de krævede aktiviteter og deres omfang.

En risikobaseret tilgang betyder grundlæggende, at advokater skal identificere, vurdere og forstå de risici vedrørende hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, som de er udsat for, og — på grundlag af de identificerede risici og deres omfang — træffe de nødvendige foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme på en effektiv måde for at afbøde og styre de foreliggende risici. Kort sagt skal der anvendes en målrettet tilgang med fokus på, hvor risici foreligger.

En sådan tilgang gør det muligt at:

- tildele ressourcer til områder med højere risici
- minimere omkostninger til regeloverholdelse og den tilsvarende byrde for kunderne
- opnå større fleksibilitet til at reagere på nye risici, efterhånden som metoderne bag hvidvask af penge og finansiering af terrorisme ændres.

Den relevante centrale bestemmelse i direktivet er artikel 8:

Artikel 8

1. Medlemsstaterne sikrer, at forpligtede enheder træffer passende foranstaltninger til at identificere og vurdere deres risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, idet der tages højde for risikofaktorer, herunder risikofaktorer relateret til kunder, lande eller geografiske områder, produkter, tjenesteydelser, transaktioner eller leveringskanaler. Disse foranstaltninger skal stå i et rimeligt forhold til de forpligtede enheders art og størrelse.

2. De risikovurderinger, der er omhandlet i stk. 1, skal dokumenteres, holdes opdateret og stilles til rådighed for de relevante kompetente myndigheder og de berørte selvregulerende organer. De kompetente myndigheder kan beslutte, at der ikke stilles krav om individuelle dokumenterede risikovurderinger, hvis de specifikke risici i forbindelse med sektoren er klare og forståelige.

3. Medlemsstaterne sikrer, at forpligtede enheder har politikker, kontroller og procedurer til effektiv begrænsning og styring af de risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, som identificeres på EU-niveau, i medlemsstaterne og i forpligtede enheder. Politikker, kontroller og procedurer skal stå i et rimeligt forhold til de forpligtede enheders art og størrelse.

4. De politikker, kontroller og procedurer, der er omhandlet i stk. 3, omfatter:

a) udarbejdelse af interne politikker, kontroller og procedurer, herunder en model for praksis ved risikohåndtering, for kundekendskabskrav, indberetning, opbevaring af registreringer, intern kontrol, kontrol med overholdelsen af de relevante forskrifter herunder, hvis det er hensigtsmæssigt i forhold til forretningsaktiviteternes omfang og art, udnævnelse af en compliance officer på ledelsesniveau, og screening af ansatte

b) en uafhængig revisionsfunktion til at teste interne politikker, kontroller og procedurer, jf. litra a), hvis det er hensigtsmæssigt i forhold til forretningsaktiviteternes omfang og art.

5. Medlemsstaterne kræver, at forpligtede enheder indhenter den øverste ledelses godkendelse af de politikker, kontroller og procedurer, som de indfører, og at de overvåger med og skærper eventuelt de truffe foranstaltninger.

Denne bestemmelse indebærer, at advokaterne skal:

- tage passende skridt til at identificere, vurdere og forstå de risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, som deres eget advokatfirma står over for
- have iværksat dokumenterede politikker, kontroller og procedurer, der sætter advokatfirmaet i stand til effektivt at styre, overvåge og afbøde de forskellige risici, der er blevet identificeret, og som minimum omfatter de elementer, der er anført i artikel 8, stk. 4, litra a).

Risikovurderingen bør ikke kun vedrøre advokatfirmaet som helhed, men også foretages for hver enkelt kunde og de enkelte spørgsmål, der rejses af en kunde. For advokatfirmaet som helhed er typiske risikofaktorer for eksempel kundedemografi og typen af tilbudte ydelser, og der bør foretages risikoanalyser, når disse faktorer ændrer sig væsentligt.

Registrering er meget vigtigt under hele processen for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme: af politikker og procedurer som nævnt ovenfor, truffe beslutninger, mistanke og afsløringer samt relevante dokumenter og samtaler.

Direktivets artikel 46, stk. 1, fastsætter yderligere forpligtelser for medlemsstaterne med hensyn til personale, der er ansat i advokatfirmaet — de skal gøres bekendt med firmaets politikker, herunder vedrørende databeskyttelse, og de skal være uddannet i bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Artikel 46

1. Medlemsstaterne kræver, at forpligtede enheder træffer foranstaltninger, som står i et rimeligt forhold til deres risici, art og størrelse, for at sikre, at deres ansatte er bekendt med de bestemmelser, der er vedtaget i henhold til dette direktiv, herunder de relevante krav om databeskyttelse.

Disse foranstaltninger indebærer, at deres ansatte deltager i særlige efteruddannelsesprogrammer, således at de får bedre forudsætninger for at genkende aktiviteter,

som kan være forbundet med hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, og instrueres i, hvorledes de skal forholde sig i sådanne tilfælde.

Advokaterne kan gennemføre den risikobaserede tilgang effektivt ved at anvende bestemte procedurer. Det gennemgås nærmere på de følgende sider, og generelt kan det sammenfattes i følgende punkter:

Eksempel

Procedure for modtagelse af kunder

- Identifikation og kontrol af den enkelte kundes identitet med regelmæssige intervaller (navnlig om kunden ændrer identitet)
- Identifikation af og rimelige foranstaltninger til kontrol af den reelle ejers identitet
- Viden om kundens forhold og forretning, afhængigt af art, omfang og tidspunkt for tjenester, der leveres. Oplysningerne kan indhentes fra kunderne som led i de normale procedurer

Overvejelser om, hvorvidt man ønsker at arbejde for kunden

- Efter gennemførelse af proceduren for modtagelse af kunder skal det overvejes, om der er risiko for, at advokaten medvirker til hvidvask af penge ved at bistå kunden
- En risikovurdering af eventuelle forekommende faresignaler og afklaring med kunden, herunder kontrol af identitet, for at afgøre, om opgaven skal igangsættes eller fortsættes

Løbende overvågning af kunden

- Løbende overvågning af kundens profil for tegn på hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, navnlig hvis kunden er en politisk eksponeret person eller fra et land med højere risiko
- Vedtagelse af en risikobaseret tilgang til vurdering af risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme opdelt efter kunde, type af juridisk ydelse, økonomiske midler og kundens valg af advokat

Gennemførelse af en risikovurdering

Når advokater foretager en risikovurdering for en advokatvirksomhed, opfordres de til at tage hensyn til:

- oplysninger om risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme stillet til rådighed af den nationale tilsynsmyndighed på baggrund af dennes risikovurdering
- risikofaktorer vedrørende:

- kunder, f.eks. om advokatvirksomheden har et stabilt kundegrundlag (mindre sandsynlighed for risiko) eller en høj kundeudskiftning (større sandsynlighed for risiko) i hvilke sektorer de opererer (ved f.eks. fast ejendom eller våbenindustri kan der være større risiko) og kunder med stor omsætning i kontanter (større sandsynlighed eller risiko)
  - lande eller regioner, hvor advokatvirksomheden arbejder — se nedenstående afsnit om højrisikotredjelande
  - produkter eller ydelser, f.eks. om denne advokatvirksomhed hjælper kunder med transaktioner vedrørende fast ejendom eller oprettelse eller forvaltning af truste, virksomheder og velgørende organisationer (alle indebærer større sandsynlighed for risiko)
  - transaktioner — se eksempler i punktet herover
  - fuldbyrdelsesmåder såsom kontantbetalinger
- typen af eventuelle problemer, der er opstået i forbindelse med tidligere indberetninger af mistænkelige transaktioner foretaget af advokatvirksomheden
  - overvejelser om:
    - den nationale risikovurdering, FATF's gensidige evalueringer eller offentligt tilgængeligt materiale vedrørende risici i de lande, hvor advokatvirksomheden arbejder
    - EU's overnationale risikovurdering
    - andet materiale, f.eks. artikler i pressen, der fremhæver spørgsmål, som kan være opstået i bestemte jurisdiktioner.

Når risikovurderingen er foretaget, bør indsatsen rettes mod risikoforebyggende faktorer eller kontrol i et rimeligt omfang, der kan gennemføres for at styre risici og reducere deres betydning til et rimeligt og acceptabelt niveau, hvor det er muligt (hvis de ikke kan reduceres til et sådant niveau, bør advokaten naturligvis overveje ikke at gå videre med sagen). Der er en række mulige afhjælpende faktorer, der kan anvendes som politik i relevante tilfælde, f.eks.:

- undersøgelse af de økonomiske midlers oprindelse i sager med højere risiko
- forbud mod anvendelse af advokatvirksomhedens klientkonto uden tilhørende juridiske ydelser

- begrænsning af kontantbetalinger, f.eks. over et vist beløb, både fysisk på kontoret og via bankkontoen
- ajourføring med nye problemområder
- foretagelse af yderligere undersøgelser, hvis en kunde blot anmoder advokatvirksomheden om at varetage de tekniske forhold ved oprettelse af en juridisk enhed uden at søge juridisk rådgivning om enhedens struktur.

En risikovurdering for hele advokatvirksomheden skal dog foretages adskilt fra en risikovurdering for en bestemt sag. Uanset resultatet af risikovurderingen for advokatvirksomheden bør hver transaktion, der er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra b), nr. i)-v), i direktivet som anført ovenfor, også risikovurderes under hensyntagen til:

- formålet med transaktionen eller forretningsforbindelsen
- størrelsen af de transaktioner, som kunden har gennemført
- forretningsforbindelsens regelmæssighed eller varighed.

Mange af de risici, der er konstateret ved vurderingen af hele virksomheden, kan også være relevante for en bestemt transaktion og gentages derfor ikke.

Generelt er ledelsens deltagelse i advokatfirmaer (uanset størrelse) i bekæmpelse af hvidvask af penge og bekæmpelse af finansiering af terrorisme et vigtigt aspekt af den risikobaserede tilgang, da ledelsens medvirken styrker en kultur baseret på regeloverholdelse, så man sikrer, at medarbejderne overholder politikker, procedurer og processer for effektiv risikostyring.

Virksomhedens størrelse

Advokater i små virksomheder eller enkeltmandsvirksomheder kan være nødt til at benytte en anden tilgang til risikovurdering af deres advokatfirma, da de sandsynligvis har færre ressourcer til rådighed end de større virksomheder.

Det bør overvejes, hvilke ressourcer der med rimelighed kan afsættes til at gennemføre og administrere en risikovurdering af passende omfang.

En enkeltmandsvirksomhed forventes normalt ikke at afsætte ressourcer svarende til dem, der anvendes af store virksomheder. I stedet forventes enkeltmandsvirksomheden at udvikle passende systemer og kontroller, hvor vurderingen står i forhold til omfanget og arten af opgaverne og virksomhedens kunder.

Små virksomheder, der hovedsagelig betjener lokalt baserede kunder med lav risiko, kan generelt ikke forventes at afsætte væsentlig tid til risikovurderinger.

Det kan være mere relevant for enkeltmandsvirksomheder at basere sig på offentligt tilgængelige registre og oplysninger fra en kunde, når der skal foretages en risikovurdering, end det ville være for et stort advokatfirma med en mangfoldig kundeportefølje med forskellige risikoprofiler.

Hvis offentlige registre eller kunden benyttes som kilde til oplysninger, er der imidlertid altid en risiko for, at oplysningerne ikke er korrekte. Enkeltmandsvirksomheder og små virksomheder kan også i højere grad af de kriminelle blive set som et mål for hvidvask af penge, end store advokatfirmaer kan. Derfor skal jurister i mange jurisdiktioner og advokatvirksomheder foretage både en risikovurdering af de generelle risici for deres virksomhed og af alle nye og nuværende kunder, der er involveret i enkeltstående specifikke transaktioner. Det vigtige er, at vurderingen er risikobaseret.

For så vidt angår virksomhedens størrelse er det f.eks. en vigtig faktor, om kunden og de forespurgte opgaver ville være usædvanlige, risikobetonede eller mistænkelige for den enkelte jurist. Det skal ses i sammenhæng med juristens sædvanlige virke og de juridiske, faglige og etiske forpligtelser i de(n) jurisdiktion(er), hvor arbejdet udføres.

KUNDEKENDSKABSPROCEDURER

Indledning

Kundekendskabsprocedurer omfatter følgende aktiviteter (yderligere uddybet nedenfor) med den begrundelse, at man er bedre i stand til at identificere mistænkelige transaktioner, hvis man har indgående kendskab til kunden og forstår begrundelsen for de instrukser, der bliver givet:

- identifikation af kunden og kontrol af kundens identitet, medmindre kundens identitet allerede er kendt
- fastlæggelse af, om der er en reel ejer, som ikke er kunden, og iværksættelse af rimelige foranstaltninger til at kontrollere dennes identitet. samt
- vurdering og eventuelt indhentning af oplysninger om forretningsforbindelsens eller enkeltstående transaktioners formål og tilsigtede art.

De omstændigheder, hvorunder en kundekendskabsprocedure skal gennemføres, fremgår af direktivets artikel 11:

Artikel 11

Medlemsstaterne sikrer, at forpligtede enheder gennemfører kundekendskabsprocedurer i følgende tilfælde:

- a) når de etablerer forretningsforbindelser*
- b) når de udfører en lejlighedsvis transaktion:*

i) på mindst 15 000 EUR, hvad enten transaktionen gennemføres på én gang eller som flere operationer, der ser ud til at være indbyrdes forbundet, eller

ii) der udgør en pengeoverførsel i henhold til artikel 3, nr. 9, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/847(12) på mere end 1 000 EUR

c) for så vidt angår personer, der handler med varer, når de udfører lejlighedsvis transaktioner i kontanter på mindst 10 000 EUR, hvad enten transaktionen gennemføres på én gang eller som flere operationer, der ser ud til at være indbyrdes forbundet

d) for så vidt angår udbydere af spiltjenester, i forbindelse med indkasseringen af gevinster, ved indsatsen eller begge dele, når de udfører transaktioner på mindst 2 000 EUR, hvad enten transaktionen gennemføres på én gang eller som flere operationer, der ser ud til at være indbyrdes forbundet

e) når der er mistanke om hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme uden hensyn til eventuelle afvigelser, undtagelser eller tærskler

f) når der er tvivl om, at tidligere indhentede oplysninger om kundens identitet er korrekte eller tilstrækkelige.

En komplet beskrivelse af kundekendingsprocedurer findes i artikel 13:

Artikel 13

1. Kundekendingsprocedurer omfatter følgende:

a) identifikation af kunden og kontrol af kundens identitet på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde, herunder elektroniske identifikationsmidler, relevante tillidstjenester, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 910/2014, eller enhver anden sikker form for fjernidentifikationsproces eller elektronisk identifikationsproces, der er reguleret, anerkendt, godkendt eller accepteret af de relevante nationale myndigheder

b) identifikation af den reelle ejer og gennemførelse af rimelige foranstaltninger for at kontrollere dennes identitet, således at den forpligtede enhed med sikkerhed ved, hvem den reelle ejer er, herunder, for så vidt angår juridiske personer, truste, selskaber, fonde og tilsvarende juridiske arrangementer, gennemførelse af rimelige foranstaltninger for at undersøge kundens ejer- og kontrolstruktur. Hvis den reelle ejer identificeres som den øverste leder som omhandlet i artikel 3, stk. 6, litra a), nr. ii), skal de forpligtede enheder træffe de nødvendige rimelige foranstaltninger for at kontrollere identiteten af den fysiske person, der varetager stillingen som den øverste leder, og føre registre over de iværksatte foranstaltninger og over eventuelle opståede vanskeligheder under udførelsen af kontrollen

c) vurdering og eventuelt indhentning af oplysninger om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed

d) vedvarende overvågning af forretningsforbindelsen, herunder undersøgelse af transaktioner, der gennemføres som led i forretningsforbindelsen, for at sikre, at transaktionerne

er i overensstemmelse med den forpligtede enheds eller personens viden om kunden og forretnings- og risikoprofilen, herunder om nødvendigt midlernes oprindelse, samt ajourføring af dokumenter, data eller oplysninger.

I forbindelse med gennemførelsen af de procedurer, der er omhandlet i første afsnit, litra a) og b), skal forpligtede enheder også kontrollere, at enhver person, der foregiver at handle på kundens vegne, er bemyndiget hertil, og identificere denne person og kontrollere vedkommendes identitet.

Det sidste element, der skal nævnes i denne sammenhæng, er, at "forretningsforbindelse" defineres i direktivets artikel 3, nr. 13), som følger:

Artikel 3

13) "forretningsforbindelse": et forretningsmæssigt, erhvervmæssigt eller kommercielt forhold, som er knyttet til en forpligtet enheds erhvervsvirksomhed, og som på det tidspunkt, hvor kontakten etableres, forventes at være af en vis varighed

Tidspunkt

I artikel 11 præciseres det, at en kundekendingsprocedure skal foretages enten ved etablering af forretningsforbindelse eller ved udførelse af visse lejlighedsvis og nærmere definerede transaktioner. I henhold til artikel 14 skal en kundekendingsprocedure foretages før en af de nævnte hændelser, dog kan medlemsstaterne tillade, at kontrollen af kundens og den reelle ejers identitet sker under etableringen af en forretningsforbindelse, hvis dette er nødvendigt for ikke at afbryde den normale forretningsgang, og der kun er ringe risiko for hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme. Den skal dog altid gennemføres hurtigst muligt.

Der er ingen forpligtelse til at gennemføre en kundekendingsprocedure for honorarer, der omfatter aktiviteter, som falder uden for direktivets anvendelsesområde. Mange advokatfirmaer udfører imidlertid en kundekendingsprocedure for alle nye kunder, uanset sagens karakter. Det gør det lettere for kunderne at overgå fra et advokatfirmas ikkeregulerede aktiviteter til regulerede aktiviteter, og det gør det også mindre krævende for advokatfirmaerne løbende at overvåge overgangen mellem lejlighedsvis transaktioner og en fuld forretningsforbindelse.

Der er en særlig tidsmæssig undtagelse for advokater med hensyn til kundekendingsprocedurer, jf. artikel 14, stk. 4:

Artikel 14

4. Medlemsstaterne kræver, at en forpligtet enhed i tilfælde, hvor den ikke kan opfylde kundekendingskravene fastsat i artikel 13, stk. 1, afsnit 1, litra a), b) eller c), undlader at udføre en transaktion via en bankkonto, at etablere en forretningsforbindelse eller at udføre en lejlighedsvis transaktion og bringer forretningsforbindelsen til ophør og overvejer at indberette transaktionen til FIU'en, jf. artikel 33, som mistænkelig i forbindelse med kunden.

Medlemsstaterne anvender ikke første afsnit på notarer, andre selvstændige retlige aktører, revisorer, eksterne regnskabskyndige og skatterådgivere, for så vidt som de vurderer en klients

retsstilling eller forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med retslige procedurer, herunder rådgiver om indledning eller undgåelse af sådanne procedurer.

Advokater skal være opmærksomme på, at undtagelsen skal fortolkes strengt og kun gælder for rådgivning og retssager og ikke for opgaver vedrørende transaktioner.

Der er ligeledes pligt til at foretage løbende overvågning, i henhold til artikel 14, stk. 5, "af eksisterende kunder på passende tidspunkter på et risikobaseret grundlag, eller når en kundes relevante omstændigheder ændrer sig, eller når den forpligtede enhed i løbet af det relevante kalenderår er juridisk forpligtet til at kontakte kunden med henblik på at undersøge enhver relevant oplysning vedrørende den eller de reelle ejere".

Den indlysende omstændighed for en sådan løbende overvågning er, at advokaten anmodes om at foretage en transaktion, der ikke stemmer overens med kundens kendte ressourcer eller adfærdsmønstre. Uanset dette er det god praksis at anvende et system til regelmæssig revision og fornyelse af kundekendskabsprocedurer. Det er også god praksis at dokumentere, at der er foretaget en sådan overvågning, hvis der opstår spørgsmål på et senere tidspunkt.

Niveau

Direktivets artikel 13 fastsætter de generelle krav til kundekendskabsprocedurer på følgende måde:

- (a) identifikation af kunden og kontrol af kundens identitet på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde, herunder, hvis de er tilgængelige, elektroniske identifikationsmidler og relevante tillidstjenester
- (b) identifikation af den reelle ejer og gennemførelse af rimelige foranstaltninger for at kontrollere dennes identitet, således at den forpligtede enhed med sikkerhed ved, hvem den reelle ejer er, herunder, for så vidt angår juridiske personer, truste, selskaber, fonde og tilsvarende juridiske arrangementer, gennemførelse af rimelige foranstaltninger for at undersøge kundens ejer- og kontrolstruktur
- (c) vurdering og eventuelt indhentning af oplysninger om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede art
- (d) vedvarende overvågning af forretningsforbindelsen, herunder undersøgelse af transaktioner, der gennemføres som led i forretningsforbindelsen, for at sikre, at transaktionerne er i overensstemmelse med den forpligtede enheds eller personens viden om kunden og forretnings- og risikoprofilen, herunder om nødvendigt midlernes oprindelse, samt ajourføring af dokumenter, data eller oplysninger.

Hvis en person handler på kundens vegne, skal advokaten også kontrollere, at denne person er bemyndiget hertil, og identificere og kontrollere personens identitet.

Bilag I til direktivet indeholder en ikke-udtømmende liste over risikofaktorer, som advokater skal tage i betragtning, når de afgør, i hvilket omfang kundekendskabsprocedurer skal anvendes:

Bilag 1

i) formålet med en konto eller en forbindelse

ii) omfanget af de aktiver, som en kunde vil indsætte, eller transaktionernes størrelse

iii) forretningsforbindelsens regelmæssighed eller varighed.

Som tidligere nævnt er aktiviteter vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme risikobaserede. Der er to niveauer af kundekendingsprocedurer afhængigt af risikoniveauet: lempet og skærpet kundekendingsprocedure. De generelle bestemmelser ovenfor beskrives nærmere under nedenstående to niveauer. Det anbefales, at alle procedurer registreres.

Lempet kundekendingsprocedure

Den lempede kundekendingsprocedure anvendes, når advokaten fastslår, at forretningsrelationen eller transaktionen udgør en lav risiko for hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, hvor der samtidig tages hensyn til den specifikke sagsbaserede risikovurdering. Under den lempede kundekendingsprocedure skal advokaten selvsagt identificere kunden, og navnlig ved ukendte kunder bør følgende spørgsmål overvejes:

- navn, adresse og telefonnummer
- kundens tidligere og nuværende beskæftigelsesforhold
- fødested og fødselsdato
- tidligere og nuværende bopælsadresse
- forretningsadresse og telefonnumre
- civilstand
- navne og andre legitimationsoplysninger for ægtefælle(r) og børn
- navn og kontaktoplysninger på kundens regnskabsfører
- tidligere straffeforhold
- verserende retssager
- selvangivelser.

Legitimationsbevis kan omfatte:

- legitimationsdokumenter såsom pas og kørekort med foto

- andre former for bekræftelse, herunder fra personer i den regulerede sektor eller personer i din virksomhed, som har haft forretningsrelationer med personen i nogen tid.

Ved personlig kontrol med fysisk fremmøde vil forevisning af gyldigt pas eller billedlegitimation i de fleste tilfælde opfylde legitimationskravene i forbindelse med bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. En genpart af dokumenterne skal opbevares enten som original papirudgave, en bekræftet papirkopi, scanning eller kopi med en påtegning om, at originalerne er blevet forevist, alt efter hvad der er relevant.

Det er også god praksis at have enten:

- et officielt dokument, der bekræfter enten navn og adresse eller navn og fødselsdato
- et officielt dokument, der bekræfter kundens fulde navn og et supplerende dokument, der bekræfter kundens navn og enten adresse eller fødselsdato.

Hvis det ikke er muligt at fremskaffe de nævnte dokumenter, kan andre kilders pålidelighed overvejes samt de risici, der er forbundet med kunden og honoraret. Elektronisk bekræftelse kan være tilstrækkelig, forudsat at advokaten anvender flere datakilder i verifikationsprocessen.

Hvis dokumenterne er affattet på et fremmedsprog, skal advokaterne træffe passende foranstaltninger for at sikre, at dokumenterne udgør bevis for kundens identitet.

Hvis advokaten ikke møder kunden, skal advokaten overveje, om det udgør en yderligere risiko, der skal tages højde for ved risikovurderingen af kunden, og det deraf følgende omfang af de anvendte kundekendskabsprocedurer.

Hvis kunden ikke kan fremlægge almindelig legitimation, bør det overvejes, om dette stemmer overens med kundens profil og situation, eller om det kan være en indikation på hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme. Hvis der er gode grunde hertil, kan alternativ dokumentation overvejes.

I det nedenstående findes afsnit om højrisikotredjelande, politisk udsatte personer og andre sårbarhedsfaktorer vedrørende hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. De indgår i den skærpede kundekendskabsprocedure, fordi de kræver yderligere tiltag, men advokaten kender kun til dem, hvis der indledningsvis stilles spørgsmål om kunden, hvorefter advokaten afgør, hvilken type kundekendskabsprocedure der er passende. Det er med andre ord nødvendigt at kende til begge typer for at kunne fastslå, hvilken procedure der skal anvendes for en bestemt kunde eller transaktion. I slutningen af nedenstående afsnit om den skærpede kundekendskabsprocedure er der også en beskrivelse af forskellige risikofaktorer, der kaldes "faresignaler", som kan gøre det lettere at skelne mellem de to procedurer.

Bilag II til direktivet indeholder en ikke-udtømmende liste over faktorer og typer af dokumentation for potentielt lavere risiko, som kan berettige en lempet kundekendskabsprocedure, og som skal tages i betragtning. De er inddelt i tre kategorier — kundetype, transaktionstype og geografi — som følger:

Bilag II

1) Kunderisikofaktorer:

a) *børsnoterede selskaber, der er undergivet oplysningspligt (enten i henhold til børsregler eller lovgivning eller fuldbyrdelsesforanstaltninger), som pålægger at sikre passende gennemsigtighed i forhold til reelt ejerskab*

b) *offentlige forvaltninger eller virksomheder*

c) *kunder, som er bosiddende i geografiske områder med en meget lav risiko, som omhandlet i punkt 3.*

2) Risikofaktorer i forbindelse med produkter, tjenesteydelser, transaktioner eller leveringskanaler:

a) *livsforsikringer, hvor den årlige præmie er lav*

b) *pensionsforsikringer, hvis der ikke er nogen tidlig tilbagekøbsklausul, og policen ikke kan bruges til sikkerhedsstillelse*

c) *pensionsordninger eller lignende, der udbetaler pension til ansatte, og hvor bidragene indbetales gennem fradrag i lønnen, og reglerne for den pågældende ordning ikke tillader overdragelse af et medlems rettigheder i henhold til ordningen*

d) *finansielle produkter eller tjenesteydelser, som leverer behørigt definerede og begrænsede tjenesteydelser til visse kundetyper med det formål at fremme finansiel inklusion*

e) *produkter, hvor risikoen for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme styres af andre faktorer, f.eks. udgiftslofter eller gennemsigtighed i forhold til ejerskab (f.eks. visse former for elektroniske penge).*

3) Geografiske risikofaktorer — registrering, etablering, bopæl i:

a) *medlemsstater*

b) *tredjelande, som har effektive ordninger til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme*

c) *tredjelande, som troværdige kilder har identificeret som lande med et begrænset omfang af korruption eller anden kriminell aktivitet*

d) *tredjelande, som på grundlag af troværdige kilder såsom gensidige evalueringer, rapporter om detaljeret vurdering eller offentliggjorte opfølgingsrapporter har krav om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, der er i overensstemmelse med de reviderede FATF-anbefalinger, og som gennemfører disse krav på en effektiv måde.*

Når forretningsforbindelsen er etableret, bør den løbende overvåges for at afdække udløsende hændelser, som kan skabe et krav om yderligere fremtidige kundekendskabsprocedurer.

Uanset hvilken type kundekendingsprocedure, der anvendes, bør advokater udarbejde interne politikker og procedurer, således at foranstaltninger til kundekendingsprocedurer, herunder den lempede procedure, anvendes konsekvent, og der er klart belæg for at anvende den valgte procedure. Ved utilstrækkelige procedurer løber advokaterne en større risiko for at være medvirkende til hvidvask af penge med eventuelle sanktioner som følge.

Skærpet kundekendingsprocedure

Den skærpede kundekendingsprocedure anvendes i tilfælde af højere risiko. Direktivets artikel 18 indeholder eksempler på transaktioner med højere risiko, hvor der især er behov for en skærpet kundekendingsprocedure. Omfanget og arten af overvågningen af forretningsforbindelsen bør udvides for at afgøre, om transaktionerne eller aktiviteterne forekommer mistænkelige. Det gælder følgende transaktioner:

- komplekse transaktioner
- usædvanligt store transaktioner
- transaktioner, der følger et usædvanligt mønster
- transaktioner uden åbenbart økonomisk eller lovligt formål.

Bilag III til direktivet indeholder en ikke-udtømmende liste over faktorer og typer af dokumentation for potentielt højere risiko, som kan berettige en skærpet kundekendingsprocedure, og som skal tages i betragtning. De inddeles igen i tre kategorier — kundetype, transaktionstype og geografi — som følger:

Bilag III

1) Kunderisikofaktorer:

- a) forretningsforholdet eksisterer under usædvanlige omstændigheder*
- b) kunder, der er bosiddende i geografiske områder med en højere risiko som omhandlet i punkt 3*
- c) juridiske personer eller juridiske arrangementer, som er personlige formueforvaltningsselskaber (personal asset-holding vehicles)*
- d) selskaber, som har proformaaktionærer eller ihændehaveraktier*
- e) kontantbaserede virksomheder*
- f) selskabets ejerstruktur virker usædvanlig eller alt for kompleks i betragtning af selskabets forretningsaktiviteter.*
- g) kunden er en tredjelandstatsborger, der ansøger om opholdstilladelse eller statsborgerskab i medlemsstaten i bytte for kapitaloverførsler, køb af ejendom eller statsobligationer eller investering i selskaber i den pågældende medlemsstat.*

2) *Risikofaktorer i forbindelse med produkter, tjenesteydelser, transaktioner eller leveringskanaler:*

a) *private banking*

b) *produkter eller transaktioner, som kan fremme anonymitet*

c) *forretningsforbindelser eller transaktioner uden direkte kontakt, uden visse sikkerhedsforanstaltninger såsom elektroniske identifikationsmidler eller relevante tillidstjenester som defineret i forordning (EU) nr. 910/2014 eller enhver anden sikker form for fjernidentifikationsproces eller elektronisk identifikationsproces, der er reguleret, anerkendt, godkendt eller accepteret af de relevante nationale myndigheder*

d) *betalinger fra ukendte eller ikkeassocierede tredjemænd*

e) *nye produkter og nye forretningsprocedurer, herunder nye leveringsmekanismer, og brug af nye teknologier eller teknologier under udvikling til både nye og eksisterende produkter.*

f) *transaktioner vedrørende olie, våben, ædelmetaller, tobaksvarer, kulturelle værdigenstande og andre vigtige genstande af arkæologisk, historisk, kulturel og religiøs betydning eller af særlig videnskabelig værdi samt elfenben og beskyttede dyrearter.*

3) *Geografiske risikofaktorer:*

a) *lande, som troværdige kilder, f.eks. gensidige evalueringer, rapporter om detaljeret vurdering eller offentliggjorte opfølgingsrapporter, har identificeret som lande, der ikke har effektive ordninger til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, jf. dog artikel 9*

b) *lande, som troværdige kilder har identificeret som lande med et betydeligt omfang af korruption eller anden kriminell aktivitet*

c) *lande, som er genstand for sanktioner, embargoer eller lignende foranstaltninger, truffet af f.eks. Unionen eller FN*

d) *lande, som finansierer eller støtter terrorvirksomhed, eller som huser kendte terrororganisationer.*

Inddelingen i tre kategorier — kunde, transaktion og geografi — er en nyttig rettesnor for hele kundekendskabsproceduren.

Et andet nyttigt princip er, at advokaten skal indhente, gennemgå og sikre dokumentation for en kundes finansielle situation eller enhver anden risikofaktor i et omfang, der modsvarer kundens risikoprofil. Den udvidede kundekendskabsprocedure er omfattet af strengere krav. Nogle kontroller er god praksis i alle tilfælde — f.eks. er kontrol af finansieringskilder og formuekilder et nyttigt praktisk redskab til generelt at beskytte advokatvirksomheden.

Benyttelse af tredjemand

I henhold til direktivets artikel 25 har medlemsstaterne mulighed for at tillade advokater (og andre forpligtede enheder) at gøre brug af tredjemand for at opfylde kundekendskabskravene. På baggrund af den skønsmæssige vurdering kan forskellige medlemsstater have forskellige regler, som bør kontrolleres. Det fremgår dog udtrykkeligt af direktivet, at "ansvaret for opfyldelsen af nævnte [kundekendskabs]krav [dog i sidste ende] påhviler den forpligtede enhed, der benytter sig af tredjemand". Derfor bør advokater altid spørge, hvilke undersøgelser den anden person har foretaget i forbindelse med kundekendskabsproceduren for at sikre, at tredjeparten overholder direktivet og følger den risikobaserede tilgang.

Artikel 26 definerer de typer af tredjemænd, som advokater (og andre forpligtede enheder i henhold til direktivet) kan benytte sig af:

Artikel 26

1. I denne afdeling forstås ved "tredjemand" de forpligtede enheder, der er opført i artikel 2, disse forpligtede enheders medlemsorganisationer eller -sammenslutninger eller andre institutter eller personer i en medlemsstat eller et tredjeland, som:

a) anvender kundekendskabskrav og krav om opbevaring af registreringer, der er i overensstemmelse med dette direktiv, og

b) for så vidt angår deres opfyldelse af kravene i dette direktiv er underlagt tilsyn i overensstemmelse med kapitel VI, afdeling 2.

Tredjemanden skal med andre ord enten være underlagt direktivets forpligtelser eller være underlagt en ordning, der er i overensstemmelse med kravene i direktivet om registrering og tilsyn i forbindelse med kundekendskabsprocedurer.

Medlemsstaterne må ikke tillade advokater (og andre forpligtede enheder) at gøre brug af tredjeparter, der er etableret i højrisikotredjelande (se mere herom nedenfor). Medlemsstaterne kan fritage filialer og majoritetsejede datterselskaber af forpligtede enheder, der er etableret i EU, hvis de fuldt ud overholder koncernens politikker og procedurer i overensstemmelse med direktivets krav til politikker og praksis på koncernplan (artikel 45).

Generelt bør advokater sikre, at oplysninger indhentet i forbindelse med kundekendskabsprocedurer ikke er forældede, og de skal være opmærksomme på, at den benyttede persons risikovurdering muligvis ikke modsvarer advokatens egen risikovurdering. Det er muligvis ikke altid hensigtsmæssigt at benytte en anden person, og advokaterne bør betragte denne faktor som en risiko i sig selv. Generelt skal advokaterne sikre sig, at tredjemanden:

- har et godt omdømme
- er underlagt regulering, overvågning og kontrol

- har indført foranstaltninger til opfyldelse af kravene i forbindelse med kundekendingsprocedurer og registrering
- har de nødvendige oplysninger om landespecifikke risici i det land, hvor tredjemanden opererer.

Skriftlige politikker, kontroller og procedurer

Det er vigtigt, at advokater har nedskrevne politikker, kontroller og procedurer som led i risikovurderingen af deres virksomhed, navnlig i forbindelse med kundekendingsprocedurer.

Følgende forhold er vigtige eller nyttige at registrere skriftligt:

- advokatens eller advokatfirmaets opfattelse af de centrale risici i forbindelse med hvidvask af penge og finansiering af terrorisme
- de kilder, der er anvendt ved gennemførelse af risikovurderingen vedrørende hvidvask af penge og finansiering af terrorisme
- det personaleniveau i advokatfirmaet, der kan foretage et skøn vedrørende politikker og procedurer, og under hvilke omstændigheder et skøn kan foretages
- de kundekendingskrav, der skal opfyldes for lempede, standardiserede og skærpede kundekendingsprocedurer (hvor standardproceduren ligger mellem den lempede og den skærpede kundekendingsprocedure; den dækker generelt tilfælde, hvor der er en potentiel risiko, men hvor det er usandsynligt, at risikoen reelt opstår)
- hvornår outsourcing af forpligtelser vedrørende kundekendingsprocedurer eller brug heraf vil være tilladt, og på hvilke betingelser
- hvordan arbejdet afgrænses i sager, hvor der ikke er gennemført en kundekendingsprocedure
- de omstændigheder, hvor en forsinket kundekendingsprocedure er tilladt
- hvornår kontantbetalinger accepteres
- hvornår betalinger accepteres fra eller må foretages til tredjemand
- beslutninger, der træffes uden for den sædvanlige politik, f.eks. hvis der træffes beslutning om at indføre ekstra kontrol i forbindelse med en kunde eller en sag.

Der findes særlige regler for advokatfirmaer (og andre forpligtede enheder), som er en del af en koncern, jf. artikel 45.

Artikel 45

1. Medlemsstaterne pålægger forpligtede enheder, som er en del af en koncern, at gennemføre koncernens politikker og procedurer, herunder politikker for databeskyttelse og politikker og procedurer for udveksling af oplysninger inden for koncernen, med det formål at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. Disse politikker og procedurer gennemføres effektivt i filialer og majoritetsejede datterselskaber i medlemsstaterne og tredjelande.

2. Medlemsstaterne pålægger forpligtede enheder, der driver virksomheder i en anden medlemsstat, at sikre, at disse virksomheder overholder de nationale bestemmelser i den pågældende medlemsstat, hvorved dette direktiv er gennemført.

3. Medlemsstaterne sikrer, at hvis forpligtede enheder har filialer eller majoritetsejede datterselskaber, der er beliggende i tredjelande, hvor minimumskravene til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er mere lempelige end medlemsstatens krav, gennemfører deres filialer og majoritetsejede datterselskaber i tredjelandet medlemsstatens krav, herunder om databeskyttelse, i det omfang tredjelandets nationale ret tillader det.

...

5. Hvis tredjelandets nationale ret ikke tillader gennemførelse af politikkerne og procedurene som krævet i stk. 1, pålægger medlemsstaterne de forpligtede enheder at sikre, at filialer eller majoritetsejede datterselskaber i det pågældende tredjeland træffer yderligere foranstaltninger til effektiv håndtering af risikoen for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme og underretter de kompetente myndigheder i deres hjemland. Hvis de yderligere foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, træffer de kompetente myndigheder i hjemlandet yderligere tilsynsforanstaltninger, herunder indfører krav om, at koncernen ikke etablerer, eller at den afslutter forretningsforbindelser og ikke gennemfører transaktioner og, hvor det er relevant, anmoder koncernen om at ophøre med sine aktiviteter i tredjelandet.

Når en filial er en del af en koncern, skal den med andre ord udveksle oplysninger inden for koncernen til formål for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. Filialerne skal også overholde de nationale bestemmelser vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i den medlemsstat, hvor de er hjemmehørende.

Hvis en filial er hjemmehørende i et tredjeland med lavere standarder vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, skal filialen følge reglerne for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i den medlemsstat, hvor advokatfirmaet er hjemmehørende i det omfang, det er tilladt i henhold til tredjelandets lokale lovgivning. Hvis det ikke er tilladt at gennemføre advokatfirmaets politikker og procedurer i tredjelandet, skal filialerne anvende yderligere foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, og advokatfirmaet skal underrette sine egne kompetente myndigheder desangående. Hvis disse yderligere foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, skal medlemsstaten udøve skærpet tilsyn og har bemyndigelse til at anmode advokatfirmaet om at lukke filialen, hvis det er nødvendigt.

Som altid bør advokater regelmæssigt gennemgå og ajourføre deres koncernpolitikker, -kontroller og -procedurer og føre skriftligt register over eventuelle ændringer. Advokater bør også føre et

skriftligt register over tiltag til kommunikation til de ansatte vedrørende koncernpolitikkerne samt ændringer heraf.

Registrering

Helt uafhængigt af de skriftlige procedurer er det i henhold til direktivets artikel 40 obligatorisk at føre registreringer. Alle registreringer skal gemmes i 5 år fra afslutningen af en forretningsforbindelse med kunden eller fra datoen for en lejlighedsvis transaktion. Dette krav gælder både for kundekendingsprocedurer og identifikation af transaktioner. 5 år er den minimumsperiode, der angives i direktivet, men advokaterne bør ajourføre sig med den nationale lovgivning, da der kan være lokale krav om, at registreringerne skal gemmes i længere tid.

Med hensyn til kundekendingsprocedurer skal advokater opbevare en kopi af de dokumenter og oplysninger, der er nødvendige for at overholde kundekendingskravene, herunder, hvor det er muligt, ikke kun i papirform, men også oplysninger indhentet ved hjælp af elektroniske identifikationsmidler, relevante tillidstjenester eller enhver anden sikker fjernidentifikationsproces eller elektronisk identifikationsproces, som er accepteret af de relevante nationale myndigheder.

Med hensyn til transaktionen skal advokater opbevare dokumentation og registre over transaktioner, der består af de originale dokumenter eller kopier, som er tilladt i retssager i henhold til gældende national ret, og som er nødvendige for at identificere transaktioner. Registreringerne bør være tilstrækkelige til at muliggøre rekonstruktion af de enkelte transaktioner (herunder beløb og anvendte valutaer), så de kan tjene som bevismateriale i en eventuel retsforfølgning.

De oplysninger, der opbevares under hvert område, skal slettes ved udgangen af de 5 år, medmindre andet er fastsat i national ret. Under alle omstændigheder må data aldrig gemmes længere end 10 år.

Virksomheder

En virksomhed er en selvstændig juridisk enhed, men den driver sin virksomhed gennem repræsentanter. Advokater skal identificere og kontrollere, at virksomheden eksisterer.

En virksomheds identitet omfatter dens stiftelsesdokumenter, dens forretning og den juridiske ejerstruktur.

Advokater bør kontrollere:

- virksomhedens navn
- virksomhedens CVR-nummer eller andet virksomhedsregistreringsnummer
- virksomhedens vedtægtsmæssige hjemsted og hovedforretningssted, hvis det er en anden adresse.

Hvis virksomheden er børsnoteret, bør advokaten desuden kontrollere:

- jurisdiktion og vedtægter
- fuldt navn på bestyrelsesmedlemmerne (eller tilsvarende ledelsesorgan) og fuldt navn på direktionsmedlemmer, der er ansvarlige for den daglige drift.

En børsnoteret virksomhed vil sandsynligvis være forbundet med en lavere risiko. Hvis dette vurderes at være tilfældet, vil det være tilstrækkeligt at få bekræftet selskabets børsnotering på det regulerede marked, f.eks.:

- en kopi af den daterede side på webstedet for den relevante børs med angivelse af noteringen
- en fotokopi af børsnoteringen offentliggjort i et velrenommeret dagblad
- oplysninger fra en velrenommeret udbyder af elektroniske verifikationstjenester eller et onlineregister.

For datterselskaber af et børsnoteret selskab skal advokater have dokumentation for moderselskabets ejerforhold over for datterselskabet, f.eks.:

- datterselskabets seneste offentliggjorte årsregnskab
- en note i moderselskabets eller datterselskabets seneste reviderede regnskab
- oplysninger fra en velrenommeret udbyder af elektroniske verifikationstjenester eller et onlineregister
- oplysninger fra moderselskabets offentliggjorte årsberetninger, herunder fra deres websted.

Når advokater allerede handler på vegne af moderselskabet, kan de henvise til kundekendingsproceduren for den eksisterende kunde med henblik på kontrol af oplysninger om datterselskabet, forudsat at den eksisterende kunde er blevet identificeret i overensstemmelse med direktivets standarder.

Hvis selskabet ikke er noteret på et reguleret marked, kan der kræves yderligere kontrol som følger:

- en søgning i det relevante virksomhedsregister
- en kopi af selskabets stiftelsesattest
- indsendte reviderede regnskaber
- oplysninger fra en velrenommeret udbyder af elektroniske verifikationstjenester.

Hvis en virksomhed er almindeligt kendt af offentligheden, kan advokater anlægge den betragtning, at risikoen for hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme er lav og anvende en kundekendingsprocedure, der står i forhold til risikoniveauet.

Hvis virksomheden er registreret uden for EU, bør der anvendes samme type dokumentation og kontrol. Det er klart, at risiciene kan være større, og advokaten kan overveje at få dokumenterne attesteret af en person i den regulerede sektor eller en anden erhvervsudøver, hvis identitet kan kontrolleres ved hjælp af en erhvervsvejviser.

Truster

Direktivets artikel 31 fastsætter, at bestemmelserne om trust er ikke kun finder anvendelse på trust, men også på "visse Treuhand-typer eller fideikommis, når sådanne arrangementer har en struktur og funktion, der svarer til trust. Medlemsstaterne fastlægger de karakteristika, som er bestemmende for, hvornår juridiske arrangementer har en struktur og funktion, der svarer til trust, for så vidt angår sådanne juridiske arrangementer, som er reguleret af deres lovgivning". Advokater skal derfor kontrollere, om sådanne trust eller trustlignende arrangementer er anerkendt i deres medlemsstat.

Artikel 3, nr. 6) — se nedenfor under "Ejendomsret" — indeholder en liste over de retmæssige ejere i tilfælde af trust. I henhold til sædvanerettens fortolkning af begrebet "trust" har en trust ikke status som juridisk person og kan derfor ikke i sig selv være kunde. Kunden kan være en af de parter, der er omhandlet i artikel 3, nr. 6), såsom:

- stifteren
- forvalteren eller forvalterne
- protektoren eller protektorerne
- en eller flere af de begunstigede.

Hvilken af disse grupper, der kan være kunden/kunderne, afgør, over for hvem advokaten har pligt til at udvise omhu, og hvem der skal modtage rådgivningen.

REELT EJERSKAB

Artikel 3, nr. 6), definerer, hvad der menes med reel ejer, hvilket er afgørende for det følgende:

Artikel 3

6) "reel ejer": den eller de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer kunden, eller den eller de fysiske personer, på hvis vegne en transaktion eller en aktivitet gennemføres, og omfatter mindst:

a) for selskaber:

i) den eller de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer en juridisk enhed ved direkte eller indirekte ejerskab over en tilstrækkelig procentdel af aktierne eller stemmerettighederne eller ejerandelen i denne enhed, bl.a. ved hjælp af beholdninger af ihændeleveraktier eller kontrol ved hjælp af andre midler, bortset fra selskaber, der er noteret på et reguleret marked, og som er undergivet oplysningspligt i overensstemmelse med EU-retten eller tilsvarende internationale standarder, der sikrer passende gennemsigtighed i forbindelse med oplysninger om ejerskab.

En aktiebesiddelse på 25 % plus én aktie eller ejerandel på over 25 % i kunden, som indehaves af en fysisk person, er tegn på direkte ejerskab. En aktiebesiddelse på 25 % plus én aktie eller ejerandel på over 25 % i kunden, som indehaves af et selskab, der kontrolleres af en eller flere fysiske personer, eller af flere selskaber, der kontrolleres af den eller de samme fysiske personer, er tegn på indirekte ejerskab. Dette berører ikke medlemsstaternes ret til at beslutte, at en lavere procentdel kan være et tegn på ejerskab eller kontrol. Kontrol ved hjælp af andre midler kan bl.a. fastsættes i henhold til kriterierne i artikel 22, stk. 1-5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU

ii) den eller de fysiske personer, der udgør den øverste ledelse, hvis der, efter at alle muligheder er udtømt, og forudsat at der ikke er grund til mistanke, ikke er identificeret nogen person under nr. i), eller hvis der er tvivl om, hvorvidt den eller de personer, der er identificeret, er den eller de reelle ejere. De forpligtede enheder skal registrere de foranstaltninger, som de har truffet med henblik på at identificere den reelle ejer i henhold til nr. i) under dette punkt.

b) For truste — alle følgende personer:

i) stifteren eller stifterne

ii) forvalteren eller forvalterne

iii) protektoren eller protektorerne, hvis der findes sådanne

iv) begunstigede eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af det juridiske arrangement eller den juridiske enhed, endnu ikke kendes, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse det juridiske arrangement eller den juridiske enhed er oprettet eller fungerer

v) enhver anden fysisk person, der i sidste ende udøver kontrol over trusten gennem direkte eller indirekte ejerskab eller ved hjælp af andre midler

c) for juridiske enheder såsom fonde og juridiske arrangementer svarende til truste er den eller de fysiske personer, der bestrider tilsvarende eller lignende stillinger som de i litra b) omhandlede

Direktivets artikel 30 og 31 omhandler det reelle ejerskab af forskellige enheder, som kan være kunde i et advokatfirma, idet det er vigtigt for advokaten at forstå, hvem der er den reelle person bag en given transaktion, uanset hvilken enhed der præsenterer sig som kunden.

I henhold til artikel 30 er medlemsstaterne nu underlagt krav om at føre registre over reelle ejerskaber, som (bl.a.) advokater har adgang til. Disse indeholder naturligvis kun oplysninger om enheder, der er registreret i EU, og ikke uden for EU. Selv om det er obligatorisk at føre register,

er andre aspekter frivillige, f.eks. om der opkræves gebyr for oplysninger fra registret, eller vurdering af, om videregivelse af visse oplysninger udsætter den reelle ejer for alvorlige risici.

I artikel 30, stk. 8, understreges det også, at en risikobaseret tilgang betyder, at en advokat ikke udelukkende bør basere sig på oplysninger fra registret.

Uanset om enheden er registreret i eller uden for EU, er det generelt følgende oplysninger, en advokat skal indhente fra en virksomhedskunde:

- navn på enheden, registreringssted, registreringsnummer, hjemsted og hovedforretningssted
- navne på bestyrelsesmedlemmer eller medlemmer af et tilsvarende ledelsesorgan
- den driftsansvarlige ledelse
- den lovgivning, som enheden er underlagt
- de juridiske ejere
- de reelle ejere, herunder gennem aktier, stemmerettigheder, ejerandele, ihændehaverandele eller kontrol på anden vis
- vedtægter.

Hvis nogen af ovennævnte data ændres i løbet af forretningsforholdet, bør kunden naturligvis pålægges at meddele ændringerne til advokaten, da det kan påvirke risikovurderingen.

Artikel 31 omhandler truste og andre typer juridiske arrangementer såsom fiducia, visse Treuhand-typer eller fideikommis, når sådanne arrangementer har en struktur og funktion, der svarer til truste.

Artikel 31, stk. 1, andet afsnit, indeholder denne forpligtelse vedrørende truste inden for EU:

Artikel 31, stk. 1

Hver medlemsstat stiller krav om, at forvaltere af viljesbestemte truste, der forvaltes i den pågældende medlemsstat, indhenter og opbevarer passende, nøjagtige og ajourførte oplysninger om reelt ejerskab vedrørende trusten. Oplysningerne skal omfatte identiteten af:

- a) stifteren eller stifterne*
- b) forvalteren eller forvalterne (trustee(s))*
- c) protektoren eller protektorerne (hvis en sådan eller sådanne findes)*
- d) de begunstigede eller gruppen af begunstigede*
- e) enhver anden fysisk person, som udøver reel kontrol over trusten.*

Disse oplysninger skal også medtages i registret over reelt ejerskab i den medlemsstat, hvor forvalteren (eller tilsvarende forvalteren) er bosiddende eller etableret. Men hvis forvalteren (eller tilsvarende) er etableret uden for EU, skal oplysningerne fremgå af registret over reelt ejerskab i den medlemsstat, hvor forvalteren (eller tilsvarende) indgår i en forretningsforbindelse eller erhverver fast ejendom i trustens navn.

Alle de samme betingelser gælder for adgang til oplysningerne som allerede nævnt ovenfor i forbindelse med registret over reelt ejerskab, herunder at en risikobaseret tilgang betyder, at en advokat ikke udelukkende bør basere sig på oplysninger fra registret.

Omfanget af de oplysninger, som advokaten bør indhente fra kunden, afhænger af, hvilken rolle advokaten har. Hvis advokaten opretter eller administrerer trusten, selskabet eller en anden juridisk enhed eller handler som forvalter eller direktør for trusten, selskabet eller en anden juridisk enhed, skal advokaten forstå det generelle formål med strukturen og midlernes oprindelse i strukturen og være i stand til at identificere de reelle ejere og kontrollerende personer.

En advokat, der leverer andre tjenesteydelser (f.eks. som vedtægtsmæssigt hjemsted) til en trust, et selskab eller en anden juridisk enhed, skal indhente tilstrækkelige oplysninger til at kunne identificere de reelle ejere og de kontrollerende personer.

En advokat, der ikke handler som forvalter, kan under passende omstændigheder basere sig på en synopsis udarbejdet af en anden juridisk fagkyndig eller revisor eller serviceleverandør til trusten eller virksomheden eller på relevante uddrag af selve trustdokumentet for at gøre det muligt for advokaten at identificere stifteren, forvaltere, protektoren (hvis det er relevant), begunstigede eller fysiske personer, der udøver effektiv kontrol.

Det er klart, at en kundekendskabsprocedure vedrørende en reel ejer kræver særlig omhu. Kunden kan for eksempel være en agent, en fuldmagtshaver eller en kurator. Advokater bør være opmærksomme på, at en påstand om at optræde som agent kan være et forsøg på svig.

Det anbefales at anvende en forholdsmæssig tilgang. Hvis der for eksempel er tale om en kompleks virksomhed, vil det være uforholdsmæssigt at foretage uafhængige undersøgelser i flere enheder og på flere niveauer i en koncernstruktur for at afdække, om en person ved at akkumulere meget små andele i forskellige enheder kan opnå en andel på over 25 % i kundens koncernenhed. I stedet skal advokaterne sikre sig, at de har en overordnet forståelse af kundevirksomhedens ejer- og kontrolstruktur.

Både artikel 30 og 31 indeholder bestemmelser, der indebærer krav om indberetning af uoverensstemmelser, hvilket betyder, at forpligtede enheder skal indberette eventuelle uoverensstemmelser, som de finder mellem de oplysninger om reelt ejerskab, der er tilgængelige i de centrale registre, og de oplysninger om reelt ejerskab, som de har adgang til som forpligtede enheder. Det gælder for oplysninger om registre over selskaber og andre reelle ejere.

Der foreligger ikke pligt til aktivt at afdække sådanne uoverensstemmelser, og forpligtelsen gælder heller ikke, hvis oplysningerne er omfattet af fortrolighed mellem advokat og kunde, eller hvis uoverensstemmelsen ikke er væsentlig (f.eks. kun initialer for mellemnavne i stedet for det fulde navn). Uoverensstemmelsen kan indberettes til kunden først for at give kunden mulighed for hurtigt at bringe uoverensstemmelsen til ophør. Hvis der træffes beslutning om ikke at

indberette en uoverensstemmelse, f.eks. fordi den ikke er væsentlig, tilrådes det ikke desto mindre at registrere, hvilke foranstaltninger der er truffet.

HØJRISIKOTREDJELANDE

Direktivets artikel 18a indeholder detaljerede instrukser om, hvordan kunder fra højrisikotredjelande skal håndteres. Kommissionen har mandat til at identificere de lande, der har strategiske mangler i deres ordning for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, med det formål at beskytte integriteten i EU's finansielle system. Den [seneste liste](#) er udarbejdet den 7. maj 2020. Bilag 1 indeholder en liste over de lande, der er opført på listen.

Landerisikofaktorer er naturligvis en vigtig faktor i den samlede risikovurdering. Omvendt bør dette også afspejles i en risikovurdering, hvis kunder eller reelle ejere af kunder er baseret eller driver forretning i jurisdiktioner med lav risiko.

Advokater bør bemærke, at der kan være andre jurisdiktioner, der udgør en høj risiko for hvidvask af penge, og som ikke er opført på Europa-Kommissionens liste over højrisikotredjelande. For eksempel kan vurderingerne af korrupsion fra Transparency International (en global NGO, der bekæmper korrupsion) og rapporter, der indsamles årligt af Verdensbanken, være yderligere nyttige ressourcer.

Og selv om dette afsnit omhandler lande, der er opført på listen over højrisikolande, kan der desuden være lande, enkeltpersoner eller grupper, der er omfattet af "sanktioner, embargo eller lignende foranstaltninger", som nævnt i punkt 3) i bilag III, for hvilke det også vil være nødvendigt at udarbejde en skærpet kundekendingsprocedure. EU og FN fører sådanne lister, og det samme gælder de enkelte medlemsstater.

De yderligere faktorer, der er nævnt i artikel 18a for så vidt angår skærpede kundekendingsprocedurer for enheder i højrisikotredjelande, omhandler hovedsagelig yderligere oplysninger indhentet fra kunden og yderligere overvågning af forholdet.

POLITISK EKSPONEREDE PERSONER (PEP)

Definitionen af en PEP findes i direktivets artikel 3, nr. 9):

Artikel 3

9) "politisk eksponeret person": en fysisk person, der har eller har haft et højerestående offentligt hverv, hvilket omfatter:

- a) statschefer, regeringschefer, ministre og viceministre eller assisterende ministre
- b) parlamentsmedlemmer eller medlemmer af tilsvarende lovgivende organer
- c) medlemmer af politiske partiers styrelsesorganer

d) højesteretsdommere og medlemmer af forfatningsdomstole og af andre højtstående retsinstanter, hvis beslutninger kun er genstand for yderligere prøvelse under ekstraordinære omstændigheder

e) medlemmer af revisionsretter og af centralbankers bestyrelser

f) ambassadører, chargés d'affaires og højtstående officerer i de væbnede styrker

g) medlemmer af statsejede selskabers administrative, ledende organer eller tilsynsorganer

h) direktører, vicedirektører og bestyrelsesmedlemmer eller personer med tilsvarende hverv i en international organisation.

Ingen af de offentlige hverv omhandlet i litra a)-h) omfatter embedsmænd på mellemniveau eller lavere niveau

Der er fokus på PEP'er, fordi OECD-medlemsstaterne er bekymrede over, at PEP'er har brugt deres politiske position til personlig berigelse gennem korrupsion. Der foreligger også et PEP-forhold, når en PEP er reel ejer af en kunde, og når en kunde eller dennes reelle ejer er et familiemedlem eller kendt som nær samarbejdspartner til en PEP. Familiemedlemmer og nære samarbejdspartnere defineres også i direktivet som følger:

Artikel 3

10) "familiemedlemmer" omfatter følgende:

a) ægtefællen til en politisk eksponeret person, eller en person, der kan sidestilles med en ægtefælle til en politisk eksponeret person

b) børn og deres ægtefæller eller personer, der kan sidestilles med en ægtefælle til en politisk eksponeret person

c) forældre til en politisk eksponeret person.

11) "personer, der er kendt som nære samarbejdspartnere" er:

a) fysiske personer, som vides at have fælles reelt ejerskab af juridiske enheder eller juridiske arrangementer eller på anden måde har nære forretningsforbindelser med en politisk eksponeret person

b) fysiske personer, der som de eneste har reelt ejerskab af en juridisk enhed eller et juridisk arrangement, som vides at være oprettet til de facto-fordel for en politisk eksponeret person

Direktivets artikel 20 fastsætter de særlige kundekendskabsprocedurer, som en advokat skal anvende for PEP'er:

(1) råde over hensigtsmæssige risikostyringssystemer, herunder risikobaserede procedurer til at afgøre, om kunden eller kundens reelle ejer er en politisk eksponeret person

Advokater er ikke pålagt krav om at foretage omfattende undersøgelser for at fastslå, om en person er en politisk eksponeret person. Det er tilstrækkeligt at tage hensyn til oplysninger, som advokaten er i besiddelse af, eller som er offentligt kendt. Mange advokatfirmaer anvender abonnenttjenester, der kan foretage kontrol i PEP-databaser. Hvilke foranstaltninger der skal træffes, afhænger af den samlede risikovurdering af advokatens praksis.

Da politisk eksponerede personer findes mange steder globalt, og forholdene er i konstant forandring, er der nogle grundlæggende indikatorer, der kan bruges:

- advokaten modtager midler fra en offentlig konto
- korrespondance på det officielle brevpapir fra kunden eller en tilknyttet person
- nyhedshistorier og internetsøgninger.

Advokater behøver heller ikke aktivt at undersøge, om en kundes reelle ejere er politisk eksponerede personer. Hvis en reel ejer imidlertid vides at være en politisk eksponeret person, bør advokater på grundlag af en risikobaseret tilgang overveje, hvilke yderligere foranstaltninger der eventuelt skal træffes i forbindelse med kundekontakt.

- (2) indhente den øverste ledelses godkendelse ved etablering eller videreførelse af forretningsforbindelser med politisk eksponerede personer

"Øverste ledelse" defineres i artikel 3, nr. 12), som en "embedsmand eller ansat med tilstrækkeligt kendskab til instituttets risikoeksponering over for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme og med tilstrækkelig anciennitet til at træffe beslutninger med indvirkning på dets risikoeksponering". Vedkommende er muligvis i et advokatfirma ikke medlem af det, der svarer til bestyrelsen, men kan være:

- gruppeleder i firmaet
- en anden partner, der ikke arbejder med den særlige sag
- den partner, der fører tilsyn med den pågældende sag
- den person, der er ansvarlig for overholdelse af reglerne om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i selskabet
- den administrerende partner.

- (3) træffe passende foranstaltninger til at fastslå kilden til den formue og de midler, der er omfattet af forretningsforbindelserne eller transaktioner med politisk eksponerede personer

"Kilden til midlerne" er ikke det samme som "kilden til formuen". Ved "kilden til midlerne" forstås det sted, hvorfra kundens midler sendes, og hvordan og hvorfra kunden har modtaget pengene

for at kunne sende dem. Ved "kilden til formuen" forstås, hvordan kundens samlede formue eller samlede aktiver er opstået — f.eks. gennem arv, salg af ejendom eller investeringsoverskud. Vurderingen af "kilden til formuen" er afgørende for en vurdering vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Hvis personen er en kendt politisk eksponeret person, kan vedkommendes økonomiske interesser allerede være tilgængelige i et offentligt register.

Ellers bør de spørgsmål, der stilles om en kunde, være tilstrækkelige, når alle trin registreres som normalt. Den type dokumentation, der accepteres til kontrol af enten kilden til midlerne eller til formuen, bør afhænge af den risiko med hensyn til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, som kunden udgør. Jo større risiko, desto mere omfattende og pålidelig bør den dokumentation være, som advokaten indhenter. De typer dokumenter, der bør overvejes, omfatter: kontoudtog, testamenter, komplette lønsedler, reviderede regnskaber med angivelse af midler udbetalt til kunden, salgs-/købsaftaler, kvitteringer for andre transaktioner, dokumentation for aktiekapitalindkomst, forretningsaktiviteter, arv eller gave.

For at kontrollere formuekilden for en kunde med lav eller mellemhøj risiko kan det være tilstrækkeligt at stille en række spørgsmål og notere svarene. Ved en højere risiko, skal de stillede spørgsmål og den indhentede dokumentation afstemmes herefter.

Selv om rådet fremgår her under afsnittet om politisk eksponerede personer, bør advokater overveje at følge fremgangsmåden generet i den løbende kontrol med alle forretningsforhold, uanset om der er tale om en høj risiko. Som tidligere nævnt er kontrol af midlernes oprindelse generelt et nyttigt og praktisk redskab til at beskytte et advokatfirma.

(4) gennemføre skærpet løbende overvågning af denne type forretningsforbindelser.

Den skærpede overvågning kan for eksempel være at sikre, at de midler, som kunden betaler, kommer fra den udpegede konto, og at beløbet stemmer overens med kendskabet til kundens formueforhold. I modsat fald skal der stilles yderligere spørgsmål.

FORRETNINGSFORBINDELSER UDEN DIREKTE KONTAKT

Hvis en kunde er en fysisk person og ikke er fysisk til stede med henblik på identifikation, er det en faktor, der skal tages i betragtning ved vurderingen af risikoniveauet for hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme og det deraf følgende omfang af eventuelle kundekendskabsprocedurer.

En kunde, som ikke er en fysisk person, kan naturligvis ikke være fysisk til stede med henblik på identifikation, men repræsenteres af en agent. Hvis der ikke afholdes fysiske møder med agenter for sådanne kunder, udgør det en risikofaktor, men det indebærer ikke automatisk, at der skal foretages en skærpet kundekendskabsprocedure. Den samlede risiko skal vurderes.

FARESIGNALER

Ud over ovennævnte anerkendte kategorier er der forskellige omstændigheder, der af advokater bør opfattes som faresignaler.

De inddeles også i de tre allerede nævnte risikokategorier: kunde, transaktion, geografi. Følgende eksempler er udvalgt fra "[A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering](#)" udgivet af CCBE, International Bar Association (IBA) og American Bar Association (ABA) i 2014, og det anbefales at gennemgå de komplette lister over faresignaler. Geografiske eksempler findes i det foregående afsnit under højrisikotredjelande.

Kunde

- anvendelse af formidlere uden gyldig grund
- undgåelse af personlig kontakt uden gyldig grund
- modvilje mod at videregive oplysninger, data og dokumenter, der er nødvendige for at gennemføre transaktionen
- anvendelse af falsk eller forfalsket dokumentation
- kunden er en forretningsenhed, der ikke kan findes på internettet
- kunden er usædvanligt godt bekendt med de almindelige lovmæssige minimumsstandarder for kundeidentifikation, dataregistrering og indberetning af mistænkelige transaktioner eller stiller gentagne spørgsmål om de tilsvarende procedurer
- parterne er knyttet sammen uden en klar forretningsmæssig begrundelse eller har en usædvanlig alder til at være udførende parter eller ikke samme alder som de personer, der står bag transaktionen.

Transaktion

- ingen god begrundelse for brug af kontanter
- midlernes oprindelse er usædvanlig, f.eks. flere bankkonti, udenlandske bankkonti, overførsel gennem et højrisikoland
- ingen god begrundelse for en usædvanlig kort tilbagebetalingsperiode eller lån tilbagebetales gentagne gange betydeligt før den oprindeligt aftalte forfaldsdato
- ingen god begrundelse for en alt for høj eller lav pris for aktiver, der overføres

- ingen god begrundelse for en stor finansiel transaktion, navnlig hvis en nyoprettet virksomhed anmoder herom, hvis det ikke er begrundet i virksomhedens formål eller kundens aktivitet
- kilden til midlerne er usædvanlig på grund af tredjepartsfinansiering enten af transaktionen eller af gebyrer/afgifter uden klar tilknytning.

Geografi

- lande/områder, som af troværdige kilder er udpeget som lande/områder, der finansierer eller støtter terrorvirksomhed, eller som huser kendte terrororganisationer
- lande, der af troværdige kilder er udpeget som lande med et betydeligt omfang af organiseret kriminalitet, korruption eller anden kriminell aktivitet, herunder oprindelses- eller transitlande for ulovlig narkotika, menneskehandel og menneskesmugling og ulovlig spilvirksomhed
- lande, som er underlagt sanktioner, embargoer eller lignende foranstaltninger, truffet af internationale organisationer såsom EU eller FN
- lande, der af troværdige kilder er udpeget som lande med svag regeringsførelse, retshåndhævelse og regulering, herunder lande, der ifølge FATF's erklæringer har svage ordninger for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, og hvor finansielle institutioner bør være særligt opmærksomme i forbindelse med forretningsforbindelser og transaktioner.

BRUG AF TEKNOLOGI

Advokater kan anvende teknologiske løsninger til at opfylde deres forpligtelser i forbindelse med kundekendskabsprocedurer:

- elektroniske værktøjer til kontrol af en persons identitet
- selskabsregistrering og kontrol af reelt ejerskab
- elektroniske værktøjer til screening af klienter vedrørende sanktioner, politisk eksponerede personer og lister over negativ medieomtale.

Anvendelse af værktøjerne fritager ikke advokaterne for det personlige ansvar, der altid påhviler advokaten. Derfor bør ansatte i advokatfirmaer, der anvender værktøjerne, modtage passende uddannelse, og advokaterne bør selv opbygge et indgående kendskab til, hvordan værktøjerne fungerer.

Brug af elektroniske værktøjer til kontrol af identitet kan spare ressourcer i virksomheden og kan være lige så sikkert eller mere sikkert end traditionelle papirdokumenter. Advokater bør dog være opmærksomme på forskellige risici:

- cybersikkerhed og datasikkerhed
- svig
- mulighed for menneskelige fejl ved indtastning
- risikoniveauet for kunden eller transaktionen
- behovet for at kunne koble en given kunde sammen med den elektroniske identitet
- den nyeste viden om de kilder, som den elektroniske udbyder anvender, med hensyn til kildernes type, troværdighed og alsidighed
- udbyderens pålidelighed, uafhængighed og gennemsigtighed, samt om udbyderen er certificeret af en offentlig myndighed eller indgår i en offentlig ordning, er medlem af et anerkendt brancheorgan og overholder anerkendte internationale standarder på området.

I forbindelse med virksomhedsregistre og værktøjer til kontrol af reelt ejerskab bør risikoniveauet være afgørende for, om der bør indhentes uafhængig dokumentation, da den type registre normalt indeholder data oplyst af enhederne selv. De registrerede oplysninger er muligvis heller ikke fyldestgørende, og det bør undersøges, hvor ofte data bliver opdateret.

Med hensyn til screening af kunder vedrørende sanktioner, politisk eksponerede personer og negativ medieomtale er risikoniveauet igen den afgørende faktor. Ved sager eller transaktioner med lavere risiko kan gratis eller standardløsninger være acceptable. Ved sager med højere risiko bør det overvejes, hvor bred screeningen bør være (f.eks. reelle ejere, direktører i selskaber), hvor ofte den skal foretages, og pålideligheden i de anvendte systemer med hensyn til hvordan registrering foretages, og hvor gamle og fyldestgørende data er. Et robust screeningværktøj bør kunne screene og identificere navne og andre datasæt med mindre afvigelser såsom omvendt rækkefølge, delvis tekst og forkortelser eller med ikke-latinske bogstaver såsom kinesiske bogstaver eller kommercielle kodedata.

RAPPORTERINGSFORPLIGTELSE

Indledning

Indberetning af mistænkelige transaktioner er kernen i den ordning for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, der er indført ved direktivet. Hovedforpligtelsen følger af artikel 33:

Artikel 33

1. Medlemsstaterne pålægger forpligtede enheder, og hvor det er relevant deres ledelse og ansatte, at samarbejde fuldt ud ved omgående:

a) at informere FIU'en på eget initiativ, herunder ved en indberetning, når den forpligtede enhed ved, har mistanke om eller har rimelig grund til at formode, at midler, uanset det pågældende beløbs størrelse, er udbytte fra kriminelle handlinger eller er forbundet med finansiering af terrorisme, og ved omgående at imødekomme FIU'ens anmodninger om yderligere oplysninger i sådanne tilfælde, og

b) efter anmodning fra FIU'en direkte at give denne alle nødvendige oplysninger.

Alle mistænkelige transaktioner, herunder forsøg på transaktioner, skal indberettes.

Der findes følgende særlige bestemmelser vedrørende advokater, der er omfattet af artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra b):

Artikel 34

1. Uanset artikel 33, stk. 1, kan medlemsstaterne, hvad angår personer som omhandlet i artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra a), b) og d), udpege et egnet selvregulerende organ for det pågældende erhverv som den myndighed, der skal modtage de oplysninger, der er omhandlet i artikel 33, stk. 1.

Det udpegede selvregulerende organ sender i de tilfælde, der er omhandlet i nærværende stykkes første afsnit, hurtigt og ufiltreret oplysningerne til FIU'en, jf. dog stk. 2.

2. Medlemsstaterne anvender ikke de krav, der er fastsat i artikel 33, stk. 1, på notarer, andre selvstændige retlige aktører, revisorer, eksterne regnskabskyndige og skatterådgivere, for så vidt som en sådan undtagelse vedrører oplysninger, som disse modtager fra eller indhenter om en af deres klienter, når de vurderer den pågældende klients retsstilling eller forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med retslige procedurer, herunder rådgiver om indledning eller undgåelse af retslige procedurer, uanset om disse oplysninger modtages eller indhentes før, under eller efter sådanne procedurer.

Kort sagt kræver disse to bestemmelser, at en advokat underretter den nationale finansielle efterretningsenhed (FIU), når advokaten "ved, har mistanke om eller har rimelig grund til at formode", at de midler, der indgår i transaktionen, er udbyttet fra kriminelle aktiviteter eller vedrører finansiering af terrorisme. Medlemsstaterne kan tillade, at advokatsamfund overtager indberetningspligten, hvilket er sket i visse medlemsstater. Der er også en undtagelse for så vidt angår indberetning for advokater under meget begrænsede omstændigheder — når de vurderer klientens retsstilling eller forsvarer eller repræsenterer klienten i retslige procedurer.

Det er ikke meningen, at advokaten skal fortsætte med at handle for klienten efter at have foretaget en indberetning om mistænkelige transaktioner til FIU'en, bortset fra i meget begrænsede tilfælde:

Artikel 35

1. Medlemsstaterne pålægger forpligtede enheder at undlade at udføre transaktioner, som de ved har eller mistænker for at have forbindelse med udbytte fra kriminelle handlinger eller med finansiering af terrorisme, før de har truffet de nødvendige foranstaltninger, jf. artikel 33, stk. 1, første afsnit, litra a), og efterkommet eventuelle yderligere specifikke instrukser fra FIU'en eller de kompetente myndigheder i overensstemmelse med den relevante medlemsstats ret.

2. Hvis det er umuligt at undlade at udføre de transaktioner, der er omhandlet i stk. 1, eller hvis udførelse af dem vil kunne være til hinder for retsforfølgningen af de personer, der drager fordel af en mistænkelig transaktion, underretter de pågældende forpligtede enheder FIU'en umiddelbart derefter.

Endelig bør advokaten naturligvis gøre sig bekendt med de nationale procedurer for overførsel af indberetninger om mistænkelige transaktioner til FIU'en.

En diskussion af forholdet mellem disse indberetningsforpligtelser, herunder forbuddet mod at advare (tipping off), som behandles særskilt nedenfor, og fortrolighed mellem advokat og klient behandles i afsnittet om fortrolighed mellem advokat og klient nedenfor.

Advare (tipping off)

Et af aspekterne af rapporteringsforpligtelserne er særdeles vigtigt for advokater; nemlig bestemmelsen om forbud mod at advare kunden i artikel 39:

Artikel 39

1. Forpligtede enheder samt deres ledelse og ansatte må ikke oplyse den pågældende kunde eller tredjemand om, at der sendes, vil blive sendt eller er blevet sendt oplysninger i henhold til artikel 33 eller 34, eller at der er blevet eller eventuelt vil blive iværksat en analyse vedrørende hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme.

Det er med andre ord forbudt for advokaten at fortælle kunden om indberetninger af mistænkelige transaktioner (STR), som advokaten har indgivet til FIU'en. Advokater, der ikke overholder kravene, pålægges sanktioner (se nedenfor). Der er dog en undtagelse fra denne generelle regel, jf. artikel 39, stk. 6:

Artikel 39

6. Når forpligtede enheder som omhandlet i artikel 2, stk. 1, nr. 3), litra a) og b), forsøger at få en kunde til at afstå fra at begå illegal virksomhed, betragtes det ikke som oplysning som omhandlet i nærværende artikels stk. 1.

Hvis en advokat forsøger at afholde kunden fra at foretage hvidvask af penge, udgør det altså ikke en advarsel (selv om kunden måske kan gætte, at advokaten har mistanke om, at transaktionen vedrører hvidvask af penge). Advokaten er stadig forpligtet til at foretage indberetningen, men kan på det tidspunkt fortsætte bestræbelserne på at afholde kunden fra handlingen.

Artikel 39, stk. 6, pålægger ikke advokater en retlig forpligtelse til at forsøge at få en kunde til at afstå fra at begå illegal virksomhed. På den baggrund kan sammenhængen mellem advokatens

handling i henhold til artikel 39, stk. 6, på den ene side (få kunden til at afstå fra at begå illegal virksomhed) og artikel 33 (pligt til at indberette mistænkelige transaktioner) og artikel 35 (afstå fra fortsat at handle) på den anden side, bedst forstås i den følgende rækkefølge. Artikel 33 omhandler forpligtelsen til at indberette mistænkelige transaktioner. I sådanne tilfælde skal advokaten undlade fortsat at handle, indtil FIU'en har truffet en afgørelse (artikel 35). Enhver indsats for at få kunden til at afstå fra at begå illegal virksomhed betragtes ikke som en overtrædelse af artikel 39, stk. 6. Samtidig må advokaten ikke advare kunden om, at der er foretaget indberetning af en mistænkelig transaktion.

Når advokaten har indberettet en mistænkelig transaktion, bør vedkommende alvorligt overveje at ophøre med at handle på kundens vegne umiddelbart efter at have indberettet en mistænkelig transaktion, selv om direktivet ikke indeholder en sådan forpligtelse. En advokat kan senere blive anklaget for at have fået kendskab til ulovlige aktiviteter, selv om FIU'en ikke giver et negativt svar. Det betyder med andre ord, at: indberetningen vedrørende en mistænkelig transaktion kan bruges mod advokaten i senere retssager.

Hvis det lykkes en advokat at få kunden til at afstå fra at begå illegal virksomhed, er der ikke længere pligt til at foretage [indberetning af en mistænkelig transaktion](#).

"Ved, har mistanke om eller har rimelig grund til at formode" — og ordenes betydning generelt

Det er de vigtigste ord i artikel 33, stk. 1, litra a), som advokaten skal tage stilling til. Da manglende indberetning kan udgøre en overtrædelse — se nedenfor under "Sanktioner" — er betydningen af disse ord vigtig.

"Ved" kan forekomme ret ligetil. Normalt betyder det, at man faktisk har viden om noget. Spørgsmålet opstår, hvorvidt advokater, der med vilje lukker øjnene for sandheden, kan anses for at have en viden. Forskellige retskredse kan have forskellige fortolkninger heraf, men umiddelbart bør standarden være, at der skal være tale om en faktisk viden.

Fortolkningen af "mistanke" er subjektiv. En advokat, der mener, at en transaktion er mistænkelig, bør ikke forventes at kende den nøjagtige karakter af den strafbare handling, eller vide, at bestemte midler hidrørte fra kriminalitet. Der bør ikke stilles krav om, at mistanken skal være klar eller solidt baseret på specifikke fakta, men der bør være en grad af antagelse, som ikke nødvendigvis svarer til en fast overbevisning, men som i det mindste er mere end ren spekulation. Advokaten kan have bemærket noget usædvanligt eller uventet, og efter at advokaten har undersøgt sagen nærmere, forekommer de faktiske omstændigheder ikke normale eller at udgøre et kommercielt formål. Der behøver ikke foreligge bevis for hvidvask af penge, for at der kan foreligge en mistanke.

De tidligere beskrevne faresignaler indikerer en række almindelige advarselstegn, som kan give anledning til bekymring. Hvis advokaten endnu ikke har fattet mistanke, men blot har anledning til bekymring, f.eks. på grund af et faresignal, kan advokaten stille flere spørgsmål til kunden eller til andre. Det vil afhænge af, hvad advokaten allerede ved, og hvor let det er at foretage forespørgsler.

Udtrykket "rimelig grund til at formode" indeholder det samme mentale element som begrebet mistanke, bortset fra at der her er tale om et mere objektive forhold. Var der faktiske omstændigheder, som kunne give en ærlig og fornuftig advokat viden om eller anledning til at formode, at kunden var involveret i hvidvask af penge?

Dette rejser endnu et vigtigt spørgsmål. Der kan ikke gives en mere præcis vejledning i fortolkningen af begreberne på europæisk plan, da de nationale love kan indeholde specifikke definitioner af ordene, og fortolkningen kan være forskellig fra medlemsstat til medlemsstat.

Det gælder også for andre begreber, der bruges om forpligtelsen til at foretage indberetning — f.eks. "vurdere retsstillingen" eller "retslige procedurer" i sætningen i artikel 34 om undtagelse vedrørende indberetning "når de vurderer den pågældende klients retsstilling eller forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med retslige procedurer".

I alle disse tilfælde er det vigtigt, at advokaterne kender den nøjagtige ordlyd, der anvendes både i deres nationale sprogversion af direktivet og i den nationale gennemførelseslovgivning, samt hvordan ordlyden normalt fortolkes. Den nationale lovgivning kan ikke afvige fra den EU-dækkende standard, der er fastsat i direktivet, og skulle den gøre det, har direktivet forrang, men ordenes endelige fortolkning kan ikke desto mindre være forskellig fra medlemsstat til medlemsstat.

"Kriminelle handlinger"

I henhold til artikel 33, stk. 1, litra a), er advokaten forpligtet til at indberette mistænkelige transaktioner, "når den forpligtede enhed ved, har mistanke om eller har rimelig grund til at formode, at midler, uanset det pågældende beløbs størrelse, er udbytte fra kriminelle handlinger eller er forbundet med finansiering af terrorisme".

Udtrykket "kriminell handling" er defineret i direktivets artikel 3, nr. 4):

Artikel 3

4) "kriminell handling": enhver form for strafbar deltagelse i følgende alvorlige lovovertrædelser:

a) terrorhandlinger, lovovertrædelser med forbindelse til en terrorgruppe og lovovertrædelser med forbindelse til terroraktiviteter som fastsat i afsnit II og III i direktiv (EU) 2017/541

b) enhver af de lovovertrædelser, der er henvist til i artikel 3, stk. 1, litra a), i De Forenede Nationers Konvention af 1988 imod ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer

c) handlinger udført af kriminelle organisationer som defineret i artikel 1, nr. 1), i Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA

d) svig, som skader Unionens finansielle interesser, i tilfælde af i det mindste grov svig som defineret i artikel 1, stk. 1, og artikel 2, stk. 1, i konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser

e) bestikkelse

f) alle lovovertrædelser, herunder skattemæssige lovovertrædelser, som defineret i medlemsstaternes nationale ret, i forbindelse med direkte og indirekte skatter, som kan medføre en frihedsstraf eller en sikkerhedsforanstaltning af en maksimal varighed på over et år, eller for de medlemsstaters vedkommende, der i deres retssystem har en minimumstærskel for lovovertrædelser, alle lovovertrædelser, der kan medføre en frihedsstraf eller en sikkerhedsforanstaltning af en minimal varighed på over seks måneder

Det vigtigste afsnit i artikel 3 er samlebegrebet under ovenstående litra f) "alle lovovertrædelser", da det vil være kriteriet for de fleste transaktioner, som advokater rådgiver om. Men begrebet omfatter dog ikke alle overtrædelser. Selv om det dækker overtrædelser på skatteområdet, finder det kun anvendelse på overtrædelser, der kan udløse de i litra f) nævnte straffe, dvs. en straf på over et år. Hvis en medlemsstat har en minimumsgrænse for lovovertrædelser, ændres definitionen til en straf på mindst 6 måneder.

Mistanke om overtrædelser, der falder uden for denne definition, indberettes ikke. Advokaterne skal selvsagt gøre sig bekendt med listen over lovovertrædelser omfattet af deres nationale lovgivning.

DATABESKYTTELSE

Den generelle forordning om databeskyttelse ([GDPR — forordning \(EU\) 2016/679](#)) finder anvendelse på data i henhold til direktivet. En fuld gennemgang af den generelle forordning om databeskyttelse ligger uden for denne vejlednings område. Advokaterne skal dog være opmærksomme på forordningens bestemmelser vedrørende alle de oplysninger, de behandler vedrørende en kunde.

Direktivets artikel 41 omhandler databeskyttelse:

Artikel 41

2. Personoplysninger må kun behandles af forpligtede enheder på grundlag af dette direktiv med henblik på forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme som omhandlet i artikel 1 og må ikke yderligere behandles på en måde, der er uforenelig med disse formål. Behandling af personoplysninger på grundlag af dette direktiv til andre formål såsom kommercielle formål er forbudt.

3. Forpligtede enheder giver nye kunder de oplysninger, der kræves i henhold til [GDPR], inden der etableres forretningsforbindelser eller udføres en lejlighedsvis transaktion. Disse oplysninger skal navnlig omfatte en generel meddelelse om de forpligtede enheders retlige forpligtelser i henhold til dette direktiv, når de behandler personoplysninger med henblik på forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, jf. nærværende direktivs artikel 1.

4. I medfør af oplysningsforbuddet i artikel 39, stk. 1, vedtager medlemsstaterne lovgivningsmæssige foranstaltninger, der helt eller delvis begrænser den registreredes ret til indsigt i personoplysninger, der vedrører den pågældende selv, i det omfang en sådan delvis eller

fuldstændig begrænsning er en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund under behørig hensyntagen til den pågældende persons legitime interesser for at:

a) den forpligtede enhed eller kompetente nationale myndighed kan udføre sine opgaver i medfør af dette direktiv korrekt, eller

b) undgå, at der lægges hindringer i vejen for officielle eller retlige undersøgelser, analyser, efterforskninger eller procedurer i medfør af dette direktiv, og for at sikre, at forebyggelse, efterforskning og opdagelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme ikke bringes i fare.

Disse bestemmelser og den generelle anvendelse af GDPR har en række konsekvenser.

For det første må en advokat ikke anvende de oplysninger, der er indhentet ved kundekendskabsprocedurer eller i henhold til andre bestemmelser i direktivet, til andre formål, såsom markedsføring eller med gevinst for øje.

For det andet er retsgrundlaget for advokatens behandling af oplysningerne ikke kundens samtykke og afhænger ikke af kundens samtykke. Artikel 6 i GDPR beskriver 6 retsgrundlag for behandling af data, hvoraf et er kundens samtykke. De øvrige kan udledes af teksten i artikel 6, der har følgende ordlyd:

Artikel 6, forordning (EU) 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (GDPR)

Lovlig behandling

1. *Behandling er kun lovlig, hvis og i det omfang mindst ét af følgende forhold gør sig gældende:*

a) Den registrerede har givet samtykke til behandling af sine personoplysninger til et eller flere specifikke formål.

b) Behandling er nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelse af en kontrakt.

c) Behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.

d) Behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser.

e) Behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

f) Behandling er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der kræver beskyttelse af personoplysninger, går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn.

Første afsnit, litra f), gælder ikke for behandling, som offentlige myndigheder foretager som led i udførelsen af deres opgaver.

Der er to andre retsgrundlag, som begge gælder for advokatens databehandling. Det ene er, når "behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige". Eftersom direktivet kræver, at visse oplysninger indhentes og opbevares af advokaten — se artikel 40 i det foregående afsnit — kan retsgrundlaget for advokaten i sager vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme falde ind under den "retlige forpligtelse", der er nævnt i artikel 6, stk. 1, litra c).

Men det kan også falde ind under artikel 6, stk. 1, litra e), der har ordlyden, "behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt". Det skyldes, at artikel 43 har følgende specifikke ordlyd, "behandling af personoplysninger på grundlag af dette direktiv med henblik på forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, jf. artikel 1, betragtes som værende i samfundets interesse i henhold til [GDPR]".

For det tredje er der en undtagelse fra en kundes ret til adgang til data i henhold til GDPR i forbindelse med bestemmelserne om at advare (tipping off). Forholdene vedrørende at advare kunden har klar sammenhæng med databeskyttelse, for hvis kunden har ret til at se, at der er indgivet en indberetning, udhuler det formålet med forbuddet mod at advare kunden.

Artikel 23 i GDPR forudsætter en sådan mulig begrænsning, og i præamblen til GDPR nævnes en sådan begrænsning specifikt med ordlyden, "dette er f.eks. relevant inden for rammerne af bekæmpelse af hvidvaskning af penge".

Det fremgår således klart af direktivet, at medlemsstaterne skal træffe foranstaltninger i denne henseende i forbindelse med indberetningsdata (derfor henvises til artikel 39) ved at vedtage lovgivning, der fratager kunden retten til adgang til sådanne oplysninger. Advokaterne skal være bekendt med indholdet af og anvendelsesområdet for den særlige lovgivning på dette område i deres medlemsstat.

FORTROLIGHED MELLEML ADVOKAT OG KUNDE

Indledning

De bestemmelser, der er gennemgået ovenfor i artikel 33, 34, 35 og 39, vedrører ikke kun kernen i principperne for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, de berører også et af de centrale principper i forholdet mellem advokat og kunde, nemlig den fulde fortrolighed (det generelle begreb dækker både tavshedspligt og fortrolighed mellem advokat og kunde) mellem advokat og kunde.

Den centrale EU-tekst om betydningen og konsekvensen af fortrolighedsforholdet mellem advokat og kunde stammer fra sagen om AM&S (*AM & S Europe Limited mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber*, sag 155/79):

"Fællesskabsretten, der ikke blot er et resultat af medlemsstaternes økonomiske, men også retlige integration, skal tage hensyn til de principper og begreber, der er fælles for disse staters lovgivninger vedrørende overholdelsen af tavshedspligten, navnlig for så vidt angår visse former for kommunikation mellem advokat og klient. Tavshedspligten tjener til at opfylde kravene, hvis betydning anerkendes i alle medlemsstaterne, om, at enhver person uden begrænsninger skal kunne rådføre sig med en advokat, hvis erhverv indebærer, at alle, der har behov for det, skal have uafhængig juridisk rådgivning."

Sagen blev taget op igen af Domstolen mere end tyve år senere i [Akzo Nobel Chemicals Ltd og Akros Chemicals Ltd mod Europa-Kommissionen](#), de forenede sager T-125/03 & T-253/03. Det grundlæggende princip, som er beskrevet ovenfor, blev stadfæstet i den senere sag, hvor retten også bemærkede, at princippet er forbundet med "den opfattelse, at advokatens rolle kan siges at indgå i retsplejen".

Det er reelt et internationalt anerkendt princip. Det Internationale Advokatforbund har udgivet [International Principles on Conduct for the Legal Profession \(Internationale principper for advokaters rolle\)](#), og det fjerde princip har følgende ordlyd:

"En advokat skal til enhver tid opretholde og være sikret beskyttelse af fortroligheden i forbindelse med nuværende eller tidligere klienters forhold, medmindre andet er tilladt eller påkrævet i henhold til lov og/eller gældende fagets regler."

Fortroligheden mellem advokat og kunde betegnes med forskellige begreber og er underlagt forskellige regler i forskellige jurisdiktioner.

I nogle jurisdiktioner pålægger love og regler om fortrolighed mellem advokat og klient f.eks. udtrykkeligt advokaten forpligtelser. I andre jurisdiktioner sikres beskyttelse af fortrolige oplysninger mod videregivelse ved at indføre "privilegier" (også kaldet undtagelser) i forhold til de almindelige regler, der stiller krav om videregivelse af oplysninger.

Det grundlæggende princip er imidlertid det samme alle steder: En advokat forhindres (ved lov i mange lande) i at videregive oplysninger, som klienten har afgivet i fortrolighed, til tredjemand, herunder statslige og retslige myndigheder.

Der er også en generel regel om, at den beskyttelse, der følger af fortroligheden mellem advokater og kunde, ikke finder anvendelse, når en advokat er vidende om, at vedkommende bistår, medvirker eller tilskynder til ulovlig adfærd fra kundens side — i dette tilfælde til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme. Det er næsten sikkert, at advokaten hermed begår en strafbar handling. Advokaten vil normalt også blive pålagt en straf af den pågældende faglige tilsynsmyndighed.

Europæisk retspraksis

Indberetningspligten i henhold til direktivet er ikke i strid med dette princip, således som det forstås i EU-retten. Dette er blevet stadfæstet i et par sager, én ved Den Europæiske Unions Domstol og en ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

I sagen *Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl. mod Conseil des ministres*, sag C-305/05 ved Den Europæiske Unions Domstol, har en af det belgiske advokatsamfunds kendelser rejst tvivl om konflikten. Retten fastslog imidlertid, at rapporteringsforpligtelserne ikke krænker retten til en retfærdig rettergang som sikret ved artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention og artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union.

Begrundelsen herfor var, at indberetningsforpligtelserne kun gælder for advokater, for så vidt som de rådgiver deres klient i forbindelse med forberedelsen eller gennemførelsen af visse transaktioner — hovedsagelig transaktioner af finansiel eller transaktionsmæssig karakter. Sådanne aktiviteter er i princippet af en sådan art, at de finder sted i en sammenhæng, der ikke har nogen forbindelse til en retssag, og disse aktiviteter er derfor ikke omfattet af den ret til en retfærdig rettergang, som ligger til grund for kravet.

Retten tilføjede, at så snart advokaten anmodes om bistand til at forsvare klienten eller til at repræsentere klienten for domstolene eller til at rådgive om, hvordan en retssag indledes eller undgås, er denne advokat fritaget for indberetningspligten, uanset om oplysningerne er modtaget eller indhentet før, under eller efter retssagen. Retten fastslog, at en sådan fritagelse sikrer klientens ret til en retfærdig rettergang.

Der blev anlagt en lignende sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: *Michaud mod Frankrig* (sagsnummer 12323/11). Den vedrørte artikel 8 i den europæiske menneskerettighedskonvention, og retten konkluderede, at selv om konventionens artikel 8 beskytter "den grundlæggende ret til tavshedspligt", udgjorde kravet om, at advokater skal indberette mistanker, ikke et overdrevent indgreb i denne ret.

Den baserede sin afgørelse på den almene interesse i at bekæmpe hvidvask af penge og på den garanti, der følger af udelukkelsen fra indberetningspligten i artikel 34, stk. 2 (ved aktiviteter i forbindelse med retssager eller i kraft af advokatens rolle som juridisk rådgiver). Desuden har fransk ret indført et filter til beskyttelse af fortroligheden ved at sikre, at advokater ikke indsender deres rapporter direkte til FIU'en, men til formanden for advokatstanden.

Ud over sager på europæisk plan kan der være nationale sager, der vedrører gennemførelsen af direktivet lokalt, såsom den belgiske forfatningsdomstols sag om indberetning af mistænkelige transaktioner ([afgørelse nr. 114/2020](#) af 24. september 2020).

Konklusion

Samspelet mellem direktivet, fortrolighed mellem advokat og kunde og retspraksis på europæisk plan betyder, at indberetning af mistænkelige transaktioner skal ske i overensstemmelse med de særlige omstændigheder, der er beskrevet i direktivet og i retspraksis, for at sikre, at der ikke sker overtrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention eller traktaten om Den Europæiske Union. Hvis advokaten ikke foretager indberetning som krævet, kan advokaten retsforfølges for en lovovertrædelse i forbindelse med hvidvaskning af penge (se nedenfor).

Direktivets krav gælder dog kun under betragtning af visse parametre:

- i det omfang, i henhold til definitionen, at advokater og transaktioner er omfattet af direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 3)

- i det tilfælde, de er omfattet af definitionen, er der endda undtagelser fra indberetningspligten, jf. artikel 34, stk. 2
- der er andre vigtige definitioner vedrørende indberetning, såsom definitionen af "kriminel aktivitet", som i første omgang udløser pligten til indberetningen af mistænkelige transaktioner (afhængigt af, hvordan de enkelte medlemsstater har defineret hvidvask af penge).

Uden for disse strenge grænser finder direktivets krav om indberetning ikke anvendelse, og de sædvanlige regler om fortrolighed mellem advokat og kunde finder anvendelse. Advokater skal også være opmærksomme på, om deres jurisdiktion gør brug af undtagelsen i henhold til artikel 34, stk. 1, som giver advokaten mulighed for at indberette mistænkelige transaktioner til advokatsamfundet og pålægger advokatsamfundet at videresende indberetningen til FIU'en.

Fortroligheden mellem advokat og kunde kan kun antages ikke at være blevet krænket, hvis en indberetning af mistænkelige transaktioner er blevet udarbejdet i nøje overensstemmelse med kravene i direktivets artikel 33. Derfor bør advokater ikke indberette mistænkelige transaktioner alene af hensyn til egen beskyttelse og af forsigtighedshensyn — i så tilfælde risikerer de at overtræde fortrolighedsforpligtelserne.

GRÆNSEOVERSKRIDENDE ASPEKTER

Der kan opstå flere spørgsmål på tværs af grænserne som følge af, at en advokat arbejder for kunder i andre jurisdiktioner eller har forretningsmæssig tilstedeværelse i andre jurisdiktioner.

I EU

Da direktivet gælder i hele EU, skal dets minimumsstandarder gennemføres alle steder. Nogle medlemsstater har imidlertid vedtaget regler, der er strengere end minimumskravene, og forskellige jurisdiktioner har anvendt forskellige metoder — f.eks. skal advokaten i nogle tilfælde indberette mistænkelige transaktioner direkte til FIU'en og i andre tilfælde til advokatsamfundet. Det betyder, at advokaten er nødt til at have kendskab til den anden medlemsstats regler vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge, hvilket sandsynligvis bedst opnås ved rådgivning fra en advokat i denne medlemsstat.

Der opstår specifikke problemer på en række områder:

- benyttelse af tredjemand i en anden medlemsstat til gennemførelse af kundekendskabsprocedurer — kravene i direktivets artikel 26 er allerede nævnt
- bestemmelserne om fortrolighed mellem advokat og kunde — ikke blot kan indberetning af mistænkelige transaktioner ske på forskellige måder som nævnt ovenfor, men omfanget og anvendelsen af fortroligheden mellem advokat og kunde kan være anderledes og skal derfor nøje kontrolleres

- dokumenterne kan være affattet på et fremmedsprog eller vedrøre institutioner, som advokaten måske ikke er bekendt med, hvilket forpligter advokaten til at træffe passende foranstaltninger for med rimelighed at sikre, at dokumenterne faktisk udgør dokumentation for det, der hævdes, for eksempel kundens identitet.

SANKTIONER

Indledning

I direktivets artikel 59 hedder det, at medlemsstaterne skal sikre, at der som minimum er administrative sanktioner for alvorlige, gentagne eller systematiske overtrædelser, eller en kombination heraf, af de krav, der er fastsat på følgende områder:

- kundekendskabsprocedurer (artikel 10-24)
- indberetning af mistænkelige transaktioner (artikel 33-35)
- protokollering (artikel 40)
- intern kontrol (artikel 45-46).

I artikel 59 hedder det endvidere, at i disse tilfælde skal minimumssanktionerne være følgende:

Artikel 59, stk. 2

... de administrative sanktioner og foranstaltninger, der kan finde anvendelse (...) som minimum omfatter følgende:

- a) en offentlig meddelelse, hvori den fysiske eller juridiske person og overtrædelsens art identificeres*
- b) en afgørelse, hvorefter det pålægges den fysiske eller juridiske person at bringe den pågældende adfærd til ophør og at afholde sig fra at gentage denne adfærd*
- c) hvor en forpligtet enhed har fået meddelt tilladelse, tilbagetrækning eller suspension af tilladelsen*
- d) et midlertidigt forbud mod, at personer med ledelsesansvar i en forpligtet enhed eller andre fysiske personer, der holdes ansvarlige for overtrædelsen, varetager ledelsesfunktioner i forpligtede enheder*
- e) administrative maksimumbøder på mindst det dobbelte af den gevinst, der er opnået som følge af overtrædelsen, såfremt denne gevinst kan beregnes, eller mindst 1 000 000 EUR.*

Med hensyn til faktorer, der skal tages i betragtning ved fastsættelsen af sanktionernes størrelse, hedder det i artikel 60, stk. 4:

Artikel 60

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder ved fastsættelsen af typen og omfanget af de administrative sanktioner eller foranstaltninger tager højde for alle relevante omstændigheder, herunder, hvor det er relevant:

- a) overtrædelsens grovhed og varighed
- b) graden af ansvar hos den fysiske eller juridiske person, der holdes ansvarlig
- c) den finansielle styrke hos den fysiske eller juridiske person, der holdes ansvarlig, hvilket f.eks. fremgår af den samlede omsætning for den juridiske person, der holdes ansvarlig, eller årsindkomsten for den fysiske person, der holdes ansvarlig
- d) den gevinst, der er opnået som følge af overtrædelsen begået af den fysiske eller juridiske person, der holdes ansvarlig, såfremt den kan beregnes
- e) tredjemands tab som følge af overtrædelsen, såfremt de kan beregnes
- f) graden af samarbejde mellem den fysiske eller juridiske person, der holdes ansvarlig, og den kompetente myndighed
- g) overtrædelser, som den fysiske eller juridiske person, der holdes ansvarlig, tidligere har begået.

Artikel 61 omhandler beskyttelse af whistleblowere, der underretter myndighederne om overtrædelser af bestemmelserne om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Det er klart, at advokater skal være fortrolige med deres egne nationale love, administrative eller strafferetlige, vedrørende overtrædelser af bestemmelserne om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, da de kan gå videre end de ovennævnte minimumsstandarder.

Betingelser for overtrædelse

Selv om ordlyden vedrørende overtrædelser affattes af medlemsstaterne, så de passer til de nationale retssystemer, kan det antages, at anklagemyndigheden for de vigtigste overtrædelser, f.eks. manglende indberetning af mistænkelige transaktioner, skal bevise, at de pågældende formuegoder er kriminelle goder — med andre ord formuegoder eller midler, der er erhvervet gennem kriminel aktivitet som defineret i artikel 3, nr. 4). Det betyder, at anklagemyndigheden skal bevise, at formuegoderne er erhvervet gennem kriminel aktivitet, og at advokaten på tidspunktet for den påståede lovovertrædelse vidste eller havde mistanke om, at det var tilfældet.

I tilfælde af manglende indberetning af overtrædelser skal advokater oplyse, om de havde kendskab til, mistanke om eller rimelig grund til at formode, at det var tilfældet. Disse begreber er defineret i detaljer tidligere i denne håndbog under "Rapporteringsforpligtelser".

BILAG 1 — LISTE OVER HØJRISIKOLANDE

Listen kan blive ajourført — se [her](#)

Nummer	Højriskotredjeland
1	Afghanistan
2	Bahamas
3	Barbados
4	Botswana
5	Cambodja
6	Den Demokratiske Folkerepublik Korea
7	Ghana
8	Iran
9	Irak
10	Jamaica
11	Mauritius
12	Mongoliet
13	Myanmar/Burma
14	Nicaragua
15	Pakistan
16	Panama
17	Syrien
18	Trinidad og Tobago
19	Uganda
20	Vanuatu
21	Yemen
22	Zimbabwe